

VĂ INFORMĂM DESPRE:

STH - HORMONUL
DE CREȘTERE

ASTENIA
NERVOASĂ

Biblioteca Centrului
(1965) 8
Hunedoara-Deva

(pag. 8)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XXI

4

(1036)

22 ianuarie
1965

12 pagini, 1 leu

Karadaş...

...și publicul lui

Odată în Uzbekistan...

Vor dispărea
animalele sălbatice?

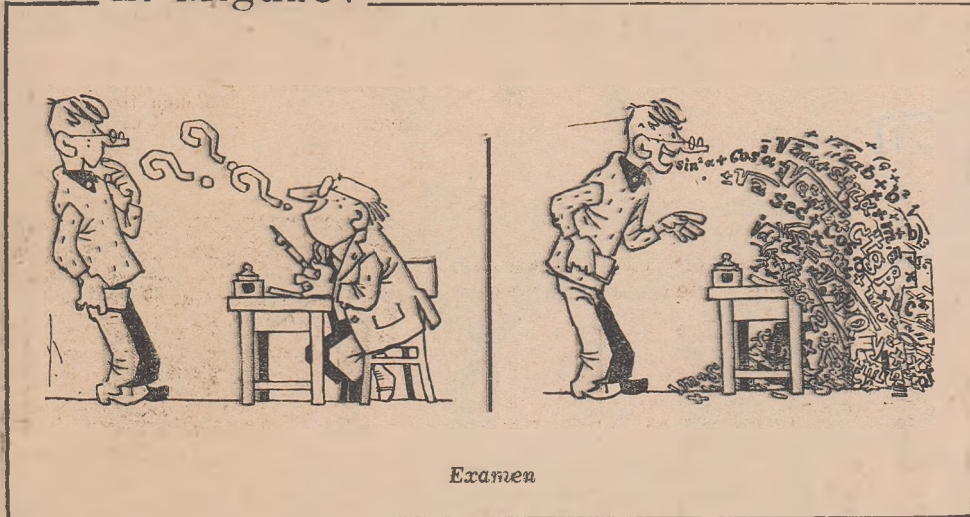
Grațiat sub ștreang

Din agenda
lui Dmitri Kabalevski

Laborator pe Lună

Cea mai mare
pagodă din lume

E. Migunov

Examen

comoara lui Diomin

Siberia orientală, 1861... Un grup de pușcăriși dintr-o ocnă țaristă evadează. Cei mai mulți dintre ei pier pe întinderile nesfârșite ale taigalei. Numai trei izbutesc să ajungă la un fluviu. Doi însă nu se mai simt în stare să îndure foamea și, mai ales, gerul cel cumplit: ei se îndreaptă spre un sat care se vede în depărtare. Moartea albă li se pare mai înspăimântătoare chiar decît temnița.

Unul singur se încăpăținează. Îl cheamă Dmitri Diomin. Ca un adevărat Robinson al nordului, el își construiește un adăpost și se hrănește cu carnea animalelor pe care izbuteste să le prindă în capcană. Și iată că pe neașteptate norocul îi răsplătește temeritatea: Diomin dă peste un zăcămint de aur.

Peste cîtiva ani e un om liber. S-a răscumpărat, plătindu-și dreptul de a ieși din ocnă cu cîteva kilograme din nobilul metal galben. Unde se află mina lui? Nimeni nu știe, în afară de Diomin.

Fostul pușcăriș moare ca mare bogătaș, după ce a transmis taina fiilor săi. Dar aceștia nu au energia tatălui lor. E destul ca în drum spre mină să aibă un accident la traversarea unui torent, pentru a face cale întoarsă.

Comoara lui Diomin capătă treptat proporții de legendă. Nenumărați căuțatori de aur pornesc să o redescopere. Dar trec anii, trec deceniile și nimeni nu o găsește. Siberia orientală, în zilele noastre... Pe malul rîului Marakan a poposit o echipă de geologi. Deodată îi frapază prezența urmelor unei exploatare aurifere, în apropierea căreia se află ruinele unei cabane. Comoara ocașului a fost regăsită.

Cu deosebire că Diomin se mulțumea cu spălarea minerului de la suprafață, în timp ce straturile profunde ascundeau o bogăție incomensurabil mai mare. Tezaurul promite o „recoltă“ uriașă.

regăsire după 60 de ani...

Un bărbat în vîrstă mergea cu brațele întinse în întîmpinarea unei bătrîne și repeta într-una: „Mamă, draga mea mamă“. Din pricina emoției puternice nu-și putea reține lacrimile. Mama și fiul se regăseau după șazeci de ani.

E posibil oare acest lucru? Nu e cumva o poveste sentimentală, rodul unei imaginații aprinse? Nu. Lucrurile s-au petrecut întocmai.

Pe la sfîrșitul anului 1905, Dmitri Fișcenko, participant activ la răscoalele țărănești din regiunea Herson, a fugit în răsărit spre a se ascunde de poliția țaristă. Împreună cu el a plecat în satul Kiseleozerka din ținutul Amur și soția lui, Alexandra Panfilovna. Cei doi tineri n-au cutezat, însă, să ia în lungă și primejdioasă călătorie pe fiul lor, în vîrstă de numai doi ani. Micuțul a fost lăsat în grija unor oameni de nădejde. Intrucît tatăl continua să fie urmărit de jandarmii țariști, pînă la împlinirea Revoluției din Octombrie n-a putut fi vorba de întoarcerea copilului în familie. Apoi, atît în Ucraina cît și în ținutul Amurului a izbucnit războiul civil. Întîlnirea dintre fiu și părinți a fost iarăși amînată. Au trecut anii și părinții au pierdut urma copilului care acum

purta alt nume — cel al făranelui care-l înfiase..

Între timp, Dmitri Fișcenko a murit cu durerea în suflet că nu și-a mai putut vedea primul copil, de care se despărțise forțat de împrejurări. Alexandra Panfilovna, însă, a avut noroc. O scrisoare pe care a trimis-o recent unei nepoate a ei din Ucraina a nimerit întîmplător în mîinile unui țaran care-l cunoscuse cîndva pe Dmitri Fișcenko și pe fiul lui, Ivan.

Și iată că după atîta amar de vreme mama și fiul s-au regăsit. Fericitul eveniment a avut loc în casa unui frate al lui Ivan, brigadierul Piotr Dmitrievici Fișcenko din raionul Blagoveșensk.

Ivan a ascultat cu răsuflarea tăiată povestea vieții zbuciumate a adevăratului său tată și s-a bucurat mult că și-a putut vedea mama, care are astăzi o familie numeroasă: 96 de nepoți, strănepoți și stră-strănepoți. La rîndul său, pensionarul Fișcenko și-a istorisit pe scurt viața tumultuoasă; lucrase ca electrosudor în cîteva uzine și luptase aproape din prima pînă în ultima zi a războiului pentru apărarea patriei, fiind rănit de cîteva ori. Astăzi el se bucură de dragostea nepoților dăruiți de cele trei fiuce ale sale.

amintirile olimpiadelor

Sînt cumulate de un colecționar sovietic într-o colecție mică dar unică: 260 de insigne sportive care ocupă paginile de carton a două albume speciale. Este vorba de insignele olimpice emise cu prilejul diferitelor olimpiade, colecționate de-a lungul anilor de Vadim Korceaghin, muncitor din Moscova.

În colecție sînt prezente insigne ale aproape tuturor Jocurilor Olimpice. Una mică și rotundă, din email albastru, înfățișează insemnele Suediei. Este emblema competițiilor de la Stockholm care s-au desfășurat în anul 1912. Și iată și emblema celei de a noua întreceri olimpice de vară, alături de cea înfățișînd a doua competiție de iarnă din 1928. Deosebit de atractivă este insigna argintată a jocurilor de iarnă din 1932. Pe deasupra mai este și foarte rară, căci numărul participanților n-a depășit cifra de 370.

Chiar și printre emblemele olimpice sovietice, destul de răspîndite în U.R.S.S. există una foarte căutată: prima versiune a insignei destinată echipei sovietice participante la cea de a XV-a ediție a jocurilor de la Helsinki. Insigna se prezintă ca un cerc din email alb, cu o stea roșie în centru, iar pe brațele stelei pot fi văzute inițialele „U.R.S.S.“ și inelele olimpice. Din această insignă, de care colecționarul este foarte mîndru, nu există decît cîteva exemplare, căci organizatorii au preferat o altă variantă mai reușită.

omul primitiv în nord

Descoperirea de noi așezări ale omului primitiv stîrnește totdeauna interes, nu numai în cercurile de specialitate ci și printre profani. Pînă acum, se știe, astfel de așezări au fost găsite mai ales în regiunile cu climă temperată sau caldă. Urme ale existenței omului primitiv în ținuturile septentrionale nu se cunoșteau. De aceea e ușor de înțeles vîlva pe care a stîrnit-o, nu numai în U.R.S.S. ci și peste hotarele acesteia, descoperirea unei

mari cantități de fragmente de vase primitive, bogat ornamentate, la patru kilometri spre răsărit de satul Lebiajskoie, pe malul Peciorei, dincolo de Cercul polar. Această descoperire — care atestă și folosirea timpurie a metalului în Nord — are o importanță excepțională pentru cunoașterea trecutului speciei noastre. Pe teritoriul fostei așezări au fost găsite ustensile de cupru, vîrfuri de săgeți de diverse dimensiuni și multe unelte pentru prelucrarea pieilor. Primele cercetări par să arate că e vorba de o așezare de acum 4000 de ani, epocă de înflorire a lucrării silexului.

Istoricii înclină să creadă că au dat de urmele unei așezări permanente.

vîrful Lermontov

Ingrămădiți pe stînci, șase oameni își flutură pioletele. Strigătele lor de bucurie au izbucnit în vîrfurile unui munte, despre care se știa că are înălțimea de 4855 de metri plus vreo patruzeci de centimetri și că este situat în Kirghizia, dar

care nu era de găsit pe hărți deoarece n-avea nume.

Aventura a început cu cîteva zile înainte de 15 octombrie 1964. Cei șase alpiști și-au petrecut o parte din concediu cățărîndu-se pe pereții unui masiv de stîncă din lanțul muntos Ala-Tau — aproape de cumpăna apelor care desparte bazinele rîurilor Alamodin și Ala-Arcia. Maistrul sportului Alim Romanov, administrator fervent al lui Lermontov, a fost cel care și-a convins echipa să întreprindă o acțiune curajoasă pentru literatură. Venerația ce o nutreau pentru poetul născut acum 150 de ani și ucis într-un duel 27 de ani mai tîrziu i-a purtat irezistibil pe cei șase tot mai sus, pînă în vîrf.

La întoarcere au pus mina pe stilou și au întocmit o cerere. Destinatar: Sovietul Suprem al R.S.S. Kirghize, Serviciul de sezișări. Referitor la: acordarea unui nume muntelui învins. Aprobarea reprezentanților poporului a fost unanimă. De atunci, pe lingă vîrfurile Lenin (7134 m), vîrfurile Karl Marx (6726 m) și Kliucevskaia Sopka (4750 m), există și „Vîrfurile Lermontov“ (4855 m). Cartografiile trebuie să se pună pe treabă!

un mister dezlegat

În cabinetul-muzeu al lui V. I. Lenin din Kremlin există o statuie din bronz reprezentînd o maimuță. Originea acestui exponat era necunoscută. Atrăgînd atenția vizitatorilor asupra statuetei, ce-și are locul pe un volum din „Originea speciilor“ de Charles Darwin, ghidul obișnuia să spună: „Această statuie a fost adusă în dar lui Lenin, în 1921, de un capitalist american. Din păcate numele lui nu este cunoscut“.

Membrii unei delegații de oameni de afaceri din S.U.A. au fost invitați să viziteze Kremlinul. În cabinetul lui Lenin, ghidul, ajungînd la statuie, a repetat formula de mai sus. Atunci Armand Hammer, unul din membrii delegației, a sărit în ajutorul ghidului, dezlegînd misterul ce plana în jurul statuetei.

Armand Hammer a mai vizitat Uniunea

Sovietică în 1921, însoțind o comandă de utilaje medicale pentru spitalele sovietice. Trecînd prin Londra și aflînd că Lenin este un mare amator de obiecte de artă, a cumpărat statueta respectivă din vitrina unui anticariat, cu gîndul de a o dărui lui Lenin.

La Moscova, în timp ce se prelua utilajul medical, fostul ministru al Sănătății de pe atunci, Semașko, i-a propus lui Hammer să întreprindă o călătorie în Ural. Aceasta i-a facilitat cunoașterea necesităților stricte ale economiei sovietice. De aceea, la întoarcere, a propus organizațiilor comerciale de resort un contract pentru furnizarea unui milion de puduri de grîne, contract ce a fost încheiat în condiții favorabile ambelor părți.

În cursul călătoriei, Hammer a primit o telegramă: Lenin îl invita la Moscova, pentru o întrevvedere. După terminarea convorbirilor de afaceri, Hammer i-a prezentat statueta. Lenin l-a întrebat:

— Ce sens alegoric are această statuie?

Hammer a spus că ea reprezintă o ilustrație la teoria lui Darwin, după care omul se trage din maimuță.

— Nu! i-a replicat Lenin. Deloc! Eu consider că sculptorul a vrut să spună următoarele: umanitatea riscă să se întoarcă la originile ei, la chipul ei de altădată, dacă nu va fi înlăturat războiul, dacă nu vom trăi în pace.

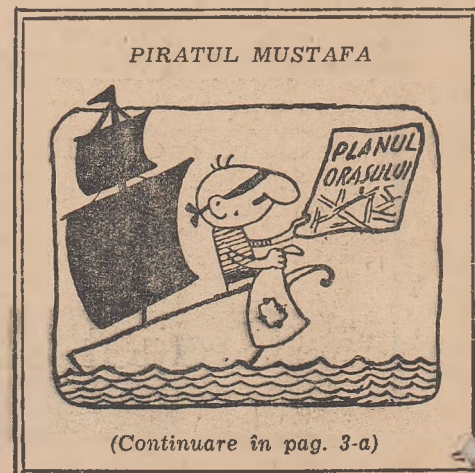
orbii citesc, surdo-muții telefonează

În primul rînd e vorba de un mic aparat, cu puțin mai mare ca un pachet de țigarete și care va deschide porțile bibliotecilor, cu comorile lor de literatură, celor care au trăit pînă acum în împărăția întinericului.

Pus la punct de specialiști sovietici și denumit fonoscop, aparatul transformă în sunete specifice tot ceea ce intră în raza vederii lui. Astfel, el dispune de 32 de „melodii“, ceea ce permite unui „cititor“ antrenat să descifreze pînă la 300 de semne pe minut.

Deocamdată în faza de experimentare, un alt aparat, un fel de telefon, va permite surdo-muților să comunice între ei. Bazat pe faptul că un individ este capabil să capteze vibrații de la 8 la 10 000 de cicli pe secundă și să le diferențieze prin atingere, noul aparat va transmite nu sunete ci vibrații, care vor exprima cuvinte.

Fiecare interlocutor va dispune de un mic pian cu cinci clape pe care își va așeza extremitățile degetelor. În felul acesta, cu vîrfurile degetelor, el va „atinge“ cuvintele și, prin același procedeu, va putea emite peste 3 000 de cuvinte.

PIRATUL MUSTAFA

(Continuare în pag. 3-a)

CALATORIND PRIN U. R. S. S.

HARALAMB ZINCĂ:

Odată în Uzbekistan...

Pe atunci, nu știam ce înseamnă să cu-
legi patruzeci de kilograme de bumbac.
Cerul era curat și de o mare transparentă.
Dacă te uitați mai bine, puteai să vezi în
adîncul lui barba lui Alah. Jur-împrejur
mirocea a toamnă românească, a poame
coapte iar eu pluteam ca o fărîmă de nor.
Auzeam cîntecul colhoznicilor care-mi
suna în urechi ca o rugă. Hun tăcea. Eu
mă simțeam bine și-mi spuneam că, în
fond, asta se numește romantism, adoles-
cență.

Parceltele de bumbac se întindeau chiar
din spatele școlii. Ne oprirăm acolo unde
brigada clădea munți din bumbacul cules
Șeful brigăzii ne explică în uzbekă ce
aveam de făcut. Nu înțelegeam o iotă. Ne
explică apoi prin mișcări și pricepurăm

La culesul bumbacului

cite ceva. Degeaba asculta Hun încruntat,
treaba era simplă. Nu ne rămînea decît
să străbatem în linie dreaptă aleia cu
flori de bumbac și să smulgem din cutiu-
țele plantei vata albă și pufoasă. Șeful de
brigadă ne dădu apoi cite un șorț pe care
ni-l legarăm de mijloc. Șorțul era pre-
văzută cu un buzunar mare și adînc: în el
urma să înmagazinăm bumbacul.

Și pornirăm la treabă. Mergeam para-
lel. Înaintam la pas printr-o aleie cu flori
albe de vată, smulgeam bumbacul și-l
aruncam în buzunarul șorțului. Copăceii
de bumbac erau înalți cit noi, cu crengi
uscate și subțiri.

— Vezi că merge? îi strigai eu lui Hun.
— Lasă, să vedem cum o să culegi tu
40 de kilograme.

După un timp, auzii un cîntec de femeie.
Imi ridicai privirile. Văzui în depărtare
basmalele colhoznicilor culegătoare de
bumbac. Una dintre femei cînta. Care, nu
izbutii să ghicesc. Vedeam doar basmalele
mișcîndu-se aproape ritmic.

...Mai întii, începură să mă doară înche-
ieturile degetelor... pînă la amorțire înce-
pură să mă doară. Vata ușoară ca un fulg
îmi cădea din mîini. Imi pierdeam din si-
guranța mișcărilor.

Pe urmă începui să simt soarele. Il sim-
țeam în ceafă. Își înfigea razele ca niște
ghiere de foc. Prin ceafă, dogoarea îmi
pătrundea în tot corpul. Și pe măsură ce
timpul se scurgea, constatam cu groază că
buzunarul șorțului se umplea tot mai
greu.

Înaintam din ce în ce mai anevoios. Mi
se părea că pămîntul îmi fuge de sub pi-
cioare, că bulgărele de foc, rupînd o bu-
cată de cer, se va prăbuși peste noi și
vom fi mistuiți în flăcări și dureri. To-
tuși, ceva din adîncul inimii mă îndemna
să nu mă dau bătut. Mă țiram mai mult
decît mergeam și nu știu cum s-ar fi în-
cheiat îndrăzneala noastră, dacă șeful bri-
găzii nu ne-ar fi strigat. Siriga și făcea
niște semne: arăta soarele, ne amenința,
și ne chema la el. Ne îndreptarăm în-
tr-acolo împleticindu-ne.

Ne pomenirăm la umbra răcoroasă a
unor caiși, alături de cele zece colhoznice.
Cînd ne văzură, femeile își acoperiră re-
pede fețele. Ne așezarăm mai la o parte,
pe iarbă, în tăcere. Ochii lui Hun mi se
părură sîngerii. Pesemne că și ai mei erau
la fel. Simțirăm imediat binefacerile um-
brei. Inchisei ochii și mă întinsei ostenit
pe spate. Mă dureau oasele iar în ceafă
mai simțeam dogoarea soarelui. Totuși, în
ciuda ostenelii, eram atent la ce se întîm-
pla în juru-mi: șoaptele femeilor, risetele
lor scurte și parcă timide, murmurul
arikului din apropiere. În răstimpuri,
deschideam ochii și vedeam azurul ceru-
lui prin broderia verde a frunzelor și a-

veam simțămîntul că descopăr desene ae-
riene necunoscute încă de om.

— Mi-e sete, mă trezi Hun din zboru-
rile mele romantice.

Deodată, simții și eu cit de crăpate îmi
erau buzele. Șoptii:

— Să bem, Hun, apa e aproape.

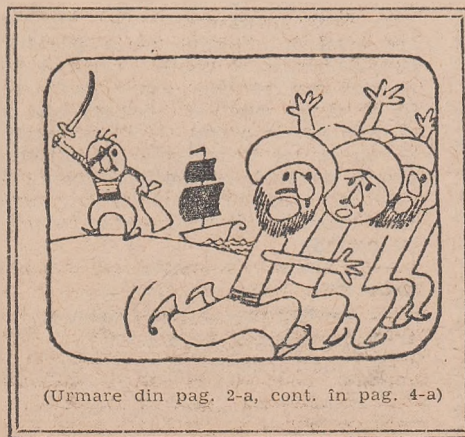
Nici el, nici eu nu avurăm putere să ne
ridicăm. Colhoznicile ne auziră vorbind
și pesemne că limba noastră trebuie să li
se fi părut hazlie, căci izbucniră din nou
în ris. Mă uitai la ele: ședeau turcește
și-și întindeau pe pămînt ștergarele; se
pregăteau să bea ceai ori să mănînce.

Șeful de brigadă veni iar la noi. Ținea
în brațe un pepene uriaș. Il puse jos și
scoase din teaca de la cingătoare un cuțit
de bucătărie.

Observai din capul locului, că pepenele
se taie pe acolo altfel decît pe la noi. Cele
două jumătăți fură transformate în două
cupe. Cuțitul tăia miezul în cuburi mai
mult sau mai puțin egale. Mai întii croi
un strat de cuburi, apoi altul... Începurăm
să înfulecăm. Miezul roșu era dulce, ră-
coritor, aromat. Șeful brigăzii nu se atînce
de pepene. Se uita surizător la noi. Hun
mîncă dînt-o jumătate, eu din cealaltă.
Ne potoleam setea și ne umpleam burțile.
Cu fiecare „cup” de pepene, cu fiecare
înghițitură, simțeam cum îmi revin pu-
terile, optimismul, încrederea.

Șeful de brigadă ne făcu semn să ne
culcăm. Crezurăm că-și bate joc de noi.
(Mult mai tîrziu am înțeles că, din pricina
soarelui arzător, colhoznicii uzbeki își iau,
la anumite ore, cite o pauză destul de
mare). Nu avurăm încotro. Adormirăm de
îndată. Căzurăm într-un somn adînc, fără
vise. Am dormit neîntorși mai bine de
două ore. Ne trezi tot șeful brigăzii.

Reluarăm lucrul. Soarele nu mai ardea.
Văzduhul însă era încins și sufocant.
Oare cit bumbac izbutisem să culeg?
Abia spre seară aflai. Hun culesese patru
kilograme iar eu trei și jumătate.

(Urmare din pag. 2-a, cont. în pag. 4-a)

ENERGETICĂ

Gigantul stepelor sudice

Deasupra imensului șantier, a clădirilor
răsărite în plină stepă, se lăsă, deodată,
o liniște neobișnuită. Așa se întîmplă și
pe front, înaintea bătăliilor hotărîtoare...

Cîteva ore ne mai despărțeau de cîmpa
în care noul gigant al energiei sovietice,
centrala termoelectrică raională de
la Novocerkassk, avea să funcționeze din
plin. Și iată că de undeva, din adîncul
sălii de mașini, începu să urce spre noi un
vuiet infundat, apoi din ce în ce mai dis-
tinct: primul cazan dădea semne de viață.
În condiții de presiune atmosferică nor-
mală, aburul e de 1600 de ori mai ușor
decît apa. Dar în cazanele termocentralei
de la Novocerkassk se va dezvolta o pre-
siune atît de mare încît un metru cub de
abur va cîntări cit un metru cub de apă.

Ascultăm explicațiile inginerului-șef
S. A. Gontovoi:

— Am primit cazanele din Taganrog.
Un asemenea cazan e un „locatar” foarte
pretențios: are nevoie de o clădire cu 15
nivele. Turbina și generatorul ni le-au
trimis constructorii de utilaj energetic din
Harkov. 300 000 kW, aceasta e capacitatea
turbinei. Cit o jumătate de Dneproghes!

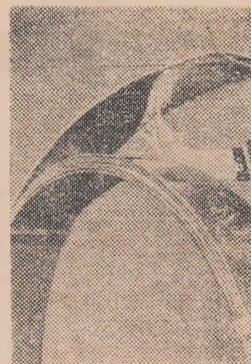
Cînd va lucra cu întreaga ei capacitate,
termocentrala de la Novocerkassk se va
lua la întrecere doar cu cea de la Kona-
kovo, care e cea mai mare din Europa.
Puterea ei proiectată e de 2 400 000 kW.
Focarele termocentralei vor consuma, zil-
nic, 20 de trenuri încărcate cu cărbune.

O sută de ingineri și tehnicieni au mon-
tat sala în care se află panoul de co-
mandă al centralei. În această sală va
lucra, însă, un singur dispecer-operator,
care va dirija funcționarea întregii cen-
trale.

B. Borisov

METALURGIE

Țevile care se umflă

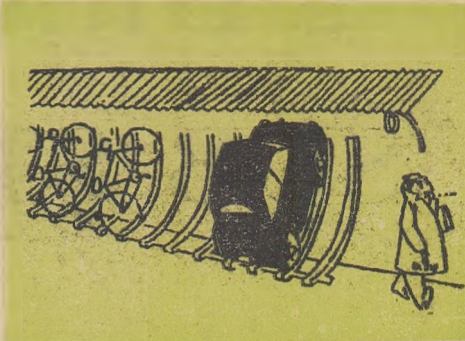
bur. Acești adevărați „metri de croitorie”
nu au nevoie de altceva pentru a fi folo-
siți decît de sistemul de desfășurare
sus-amintit și de un tractor care să „de-
ruleze” banda de oțel de-a lungul șanțu-
lui în care țeava urmează a fi îngropată.

După care țeava este bransată la un com-
presor care o umflă aidoma unui furtun
de incendiu sub presiunea apei și trans-
formată într-un tub perfect cilindric, avînd
o lungime de 300 de metri.

Care e tehnica urmată în fabricarea
acestor țevi surprinzătoare? În primul
rînd se iau două benzi subțiri de oțel care
sînt suprapuse și „cusute” la extremități
prin metoda sudurii electrice. După care
țeava e gata de a fi folosită ca conductă
pentru transportul petrolului sau, în

funcție de împrejurări, a altor lichide.
Tehnicienii care au realizat interesanta
inovație susțin că fabricarea noilor țevi
e de două-trei ori mai puțin costisitoare
decît aceea a țevilor obișnuite de același
diametru și că greutatea e, de asemenea,
mult redusă. În același timp, noul tip de
țeavă e ușor de transportat și stocat.

TRANSPORTURI

Ce aduce nou „Zaporojeț”-ul

Constructorii de automobile ucraineni
au realizat recent cîteva noi modele de
mașini de mic litraj care, zilele trecute,
au trecut cu succes probele oficiale și au
fost recomandate pentru producția de
serie.

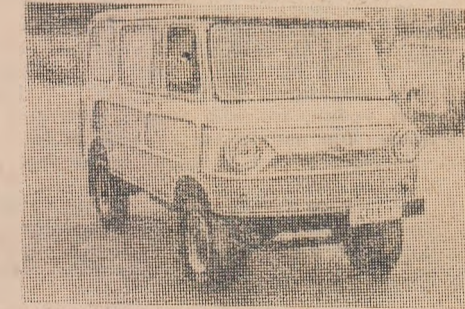
În primul rînd este vorba de tipul
Z.A.Z.-966, ale cărui forme aerodinamice
și prezentare exterioră și interioară ori-
ginală au trezit interesul amatorilor de
automobilism. La tabloul de bord al ma-

Z.A.Z.-966 — turism

șinii este montat, de asemenea, un post de
radio puternic, un aprinzător electric de
țigări și un calorifer care are avantajul de
a fi mobil. Totodată rezervorul de benzi-
nă, spre deosebire de tipurile precedente
este instalat sub banchete, iar port бага-
jul a fost mărit. Motorul, dispunînd de o
putere de 40 de cai, poate dezvolta o vi-
teză de 120 de kilometri pe oră.

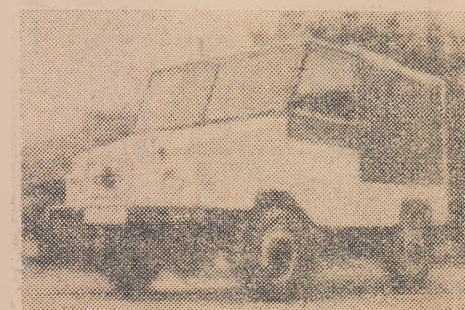
Un alt tip nou de mașină care poate fi
întîlnit pe șoselele sovietice este Z.A.Z.-
970, o furgonetă concepută pe baza șasi-
ului turismului Z.A.Z.-966 și destinată
transportului de încărcături pînă la 350 de

Z.A.Z.-970 — furgonetă

kilograme. În fine, versiunea agricolă,
Z.A.Z.-969 are cabina adaptată pentru
transportul de pasageri și încărcături —
pînă la 250 kilograme. În același
timp, datorită celor patru roți motrice,
mașinii îi este accesibil orice teren.

Și pentru că tot sîntem la capitolul
transporturi: Institutul central de cerec-
tări al Ministerului căilor de comunicație
al U.R.S.S. a terminat probele unui nou
vagon-cisternă cu opt osii și o capacitate
de 120 de tone. Vagonul, impunător prin
dimensiunile lui, a fost construit la uzina
de construcții mecanice mari din Jdanov,
special pentru viteze sporite.

Z.A.Z.-969

LEV ȘEININ:

GRAȚIAT SUB ȘTREANG

II

O pură întâmplare duce la o tulburătoare descoperire: Nikolai Petrovici Loghinov, vechi membru de partid și directorul unei mari uzine dintr-o republică a Asiei Centrale, arestat în 1918 de contrarevoluționari, a fost grațiat în mod inexplicabil, cu câteva clipe înainte de a fi spinzurat. Toți ceilalți tovarăși ai săi de luptă au fost executați. Loghinov e chemat la secretarul C.C. al P.C.U.S. din republica respectivă, pentru a da explicații.

(Urmare din numărul trecut)

— Cum nu poți, de ce?!
— Pentru că nu cunosc motivul pentru care am fost grațiat.
— Nu mai înțeleg nimic. Grațierea dumitale a fost motivată prin purtarea pe care ai avut-o. Prin pur-ta-re, e clar, nu? Despre ce purtare a fost vorba?
— Nu știu — răspunde Loghinov — vă dau cuvântul de onoare că nu știu, repetă el deznădăjduit.
— Nu cumva îți inchipui — rosti surd secretarul C.C., care-și stăpînea greu minia ce-l cuprinsese — nu cumva îți inchipui, repetă, că formula nu știu poate să ne mulțumească, că te absolvă de păcate? Faptele sînt cît se poate de limpezi iar dumneata nici nu încerci să le dezminți.
— Aveți dreptate, nu încerc... Din simplul și în același timp cumplitul motiv că nu am cum.
— În afară de asta, în biografia dumitale n-ai pomenit o vorbă despre grațiere... Cum să interpretăm asta?
— M-am gîndit să nu spun nimic despre lucrul ăsta pentru că nu puteam să-l explic... Sigur, e o greșeală a mea...
— Nu e greșeală, Loghinov, ci o minciună!...
— Omul pe care l-ați chemat a venit, Leonid Ivanovici — îl înștiință șeful de cabinet.
— Să poftescă — spuse secretarul C.C. Kolotov intră imediat în birou. Văzîndu-l, Loghinov se ridică în picioare:
— Mișa, tu ești?! — exclamă el.
— Da, eu sînt, Nikolai — răspunde Kolotov și, apropiindu-se de Loghinov, îl privește țintă în ochi. Da, eu sînt — repetă el. Și ăsta ești tu!... Apoi, întorcîndu-se spre secretarul C.C., adăugă: — După cum vedeți, nu e o simplă potrivire de nume. Din păcate am avut dreptate.
— Despre ce-i vorba?! — își ieși din fire Loghinov.
— Despre faptul că ești un provocator, un trădător. Trebuia să te împușcăm încă de atunci dar albgardiștii care te-au scăpat de la spînzurătoarea lor te-au apărât și împotriva gloanțelor noastre, ticăloșule!

Loghinov își acoperi fața cu mîinile. Era la capătul puterilor. Abia se mai ținea pe picioare.

— Cîți ani aveai atunci, Loghinov? — îl întrebă secretarul C.C.

— Douăzeci și unu — șopti el.

— Te mai întreb o dată — rosti rar și răspicat secretarul — cum explici grațierea? Dă dovadă de curaj măcar acum și spune adevărul. Poate că erai prea tînr și n-ai putut rezista, n-ai avut destulă voință, stăpînire de sine...

(Urmare din pag. 3-a, cont. în pag. 5-a)

Loghinov stătea tăcut, în picioare, acoperindu-și fața cu mîinile. Respira greu iar pe față i se rostogoleau broboane grele de nădușeală.

Kolotov îl privea cu ură.

— Nu vrei să vorbești? Te privește — rosti secretarul C.C. și sună. În cadrul ușii se ivi șeful de cabinet.

— Loghinov să aștepte în anticameră — îi spuse secretarul. O să mai fie nevoie de el. E clar, nu? — întrebă el, privindu-l semnificativ pe șeful de cabinet. Acesta incuviință cu capul în semn că a înțeles.

Loghinov se îndreptă tăcut spre ușă, fără să arunce măcar o privire celor din jur. Mergea cu capul în jos și cu pas nesigur. În liniștea mormintală care se instăpînise în birou i se auzea respirația greoaie, suferătoare.

După plecarea lui, secretarul C.C. se apropie de telefon și formă un număr.

— Trofim Petrovici — rosti el — sînt în posesia unor date conform cărora inginerul Loghinov, candidat în alegerile de deputați pentru Sovietul Suprem, ar fi un provocator, un trădător... Da, chiar el!... Pe

Desen de I. Blioh

scurt, trebuie deschisă imediat o anchetă judiciară. Iată ce te rog: incredințeașă treaba asta unui anchetator tînr, care să muncească cu tragere de inimă... Unui om care nu șototește că orice individ anchetat este vinovat, dar care în același timp nici nu-și crută forțele ca să demaște pe adevărații criminali. Ei, ce zici?... Eu deocamdată n-am nici o părere. Cred numai că trebuie să analizăm cu toată obiectivitatea cazul.

Anchetatorul Leonid Karghin îl conduse pe Loghinov în biroul său și începu să-l interogheze.

— Ca și în discuția pe care o avusesse la C.C., acesta declară că nu cunoștea motivul pentru care fusese grațiat și că atunci, la execuție nu înțelesese o iotă din textul hotărîrii de grațiere pe care-l citise în piață aghiotantului atamanului.

— După ce am fost dus înapoi la închisoare, își începu istorisirea Loghinov, nu mi-am putut veni în fire multă vreme. Nu puteam înțelege ce se întimplase. Nu găseam nici o explicație. Seara am fost chemat la directorul închisorii. În biroul lui se afla și un procuror, același care fusese acuzatorul nostru la proces și care ceruse condamnarea la moarte.

Procurorul mi-a spus: „Loghinov, vreau să te felicit că ai scăpat cu viață. Ca umanist convins ce sînt, mă bucur pentru dumneata, deși ca jurist socotesc că grațierea nu e îndeajuns de întemeiată”.

La întrebarea mea cine scrisese cererea de grațiere el mi-a răspuns că nu știe. Apoi m-a înștiințat că îmi voi ispăși pedeapsa într-un „batalion pentru suspecți”. Chiar în aceeași seară am fost trimis cu trenul într-o direcție necunoscută. În strîmta închisoare mobilă, lipsită de ferestre, se afla un număr destul de mare de deținuți.

Am mers așa cîteva zile. La un moment dat, într-o haltă, am fost trimis împreună cu alți doi deținuți după apă. Am profitat

Un reportaj întemeiat pe un fapt autentic, care a determinat o complicată anchetă judiciară.

de prilej și am fugit fiecare unde am văzut cu ochii. Sentinelele au început să tragă și se pare că unul din evadați a fost împușcat. Eu, însă, am izbutit să mă fac nevăzut.

...Anchetatorul îl asculta atent pe Loghinov și-și făcea note într-un carnetel. Pentru moment hotărîse să nu-i pună întrebări, întrucît știa că arta de a lua interogatoriul nu înseamnă numai a ști să întreb, ci și a ști să ascuți cu multă luare aminte, calm și fără idei preconcepute. În timp ce-l asculta pe Loghinov, Leonid Karghin încerca să-l studieze, să-i pătrundă firea, felul de a vorbi, îi verifica memoria și sinceritatea, fermitatea poziției pe care o adoptase în această problemă. În afară de asta, oferindu-i posibilitatea de a vorbi nestingherit, Karghin crea acea atmosferă în care persoana interogată începe să aibă încredere în obiectivitatea anchetatorului.

Loghinov continua să povestească.

După evadare aflase că într-un sat apropiat, cam la o sută de kilometri distanță, se aflau ostași din Armata Roșie și pornise numaidecît într-acolo. După vreo

dar și acolo a continuat să activeze pe linie de partid, ținînd legătura cu organizația bolșevică din Orenburg. Era într-un fel împușcatul organizației în districtul nostru. Îl iubeam și-l respectam mult. De altfel, așa cum s-a arătat la proces, atunci cînd agenții atamanului Dutov au venit să-l aresteze în toiu noapții, Fedetki a refuzat să le deschidă imediat. În timp ce agenții încercau să spargă ușa, Fedetki a izbutit să toarne gaz și să dea foc documentelor pe care le avea asupra lui.

— Cum a explicat faptul la tribunal?
— Fedetki a spus zîmbind: „Domnule procuror, îmi pare rău dar trebuie să vă dezamăgesc. E adevărat că am ars niște hîrtii, dar ele n-aveau nici o legătură cu bolșevicii. Erau scrisorile iubitei mele și nu voiam să fie date publicității”.

— Poate că într-adevăr așa a fost.

— Nu știu precis că Fedetki avea în păstrare arhiva organizației de partid și listele cu numele membrilor ei care, e adevărat, erau cifrate. Fedetki s-a comportat ireproșabil în cursul procesului, încercînd să ne salveze cu orice preț. Refuzînd să facă depoziții, el a declarat: „Nu neg că sînt comunist convins și mă mîndresc cu acest lucru. Dar, după ce am fost exilat din Polonia, am pierdut legătura cu partidul. În ce-i privește pe tinerii aflați lîngă mine în boxa acuzaților, ei n-au nimic de-a face cu partidul. E adevărat că unii dintre ei mă cunoșteau și cîteodată chiar mă vizitau. Discutam despre literatură, citeam versuri, le povesteam despre Polonia. Uneori le cîntam cîntece poloneze. Dar ținînd seama de diferența de vîrstă dintre noi, am socotit că nu aveam dreptul să discut cu ei probleme de partid. Așa încît prezența lor în fața tribunalului e o profundă eroare judiciară”.

Interogatoriul începuse de mult. Următoarele reflexe ale asfințitului de iarnă se stîngeau pe pereții biroului.

Leonid aprinse lumina și observă pe fața obosită și palidă a lui Loghinov semnele unei mari suferințe, vecine cu disperarea. Se vedea limpede că era zdrobit de cele întimplate. „Probabil că-și dă seama de inevitabilitatea demascării lui” — își spuse anchetatorul.

— Observ că sînteți obosit — i se adresă Karghin — Pentru început cred că-i de-aia. Mîine va trebui să veniți din nou aici. Unde locuiți?

— Deocamdată nicăieri. Am venit direct de la aeroport la C.C.

— Dar aveți prieteni la care ați putea rămîne cîteva zile?

— Cum să vă spun? — rosti stînjinit Loghinov. — Prieteni am, desigur. Dar în aceste condiții n-aș vrea să profit de ospitalitatea lor

— În cazul ăsta am să încerc să vă ajut — spuse Leonid și formă un număr de telefon. După ce reținu o cameră la un hotel, i se adresă din nou lui Loghinov: — Și acum o ultimă întrebare: ați avut ceva diferențe personale cu Kolotov?

— Nu, n-am avut nimic de împărțit cu el — răspunde Loghinov. — Dimpotrivă, am fost prieteni.

— Deci, nici un fel de neînțelegeri? — repetă întrebarea Leonid.

— Absolut nimic — răspunde la fel de hotărît Loghinov — Mă acuză din simplul motiv că e convins de vinovăția mea.

De data aceasta anchetatorul nu mai adăugă nimic.

A doua zi dimineața, Leonid plecă la Zarecensk. Străduțe înguste, troienite de zăpadă, cîteva biserici, o piață cu ziduri de piatră și tei innegriți de vreme în parcul aflat pe malul înalt al râului. Acesta era orașul. Pe strada principală se mai păstrau casele negustorilor împodobite cu coloane, clădirea roșie, lungă și sumbră a fostei administrații locale județene și o casă construită într-un stil complicat, nedefinit care aparținuse — după cum află Leonid — marelui nobilimii din județ, pe nume Protopopov. În momentul acela, clădirea adăpostea Casa de cultură raională. Alături se afla o construcție veche, masivă, de piatră, cu ferestre mici, ca niște metereze, săpate în zidurile groase. Se mergea cu o fortăreață.

(Va urma)

MOMENT LIRIC

Pământul e minunat!

Rostogolindu-se pe prundișul alb, valurile verzi ale lacului Ori spală malul înclinat. Aerul, încins de soare, răsună de lasurile zglobii ale copiilor și de vuietul notoarelor. Intr-o barcă, un bătrîn stă cu undița la bibani.

Din stufăriș se ivesc lebede. Două păsări, strălucitor de albe, plutesc în frunze iar șase pui cenușii, încă neacoperiți de pene, le urmează. Au observat liota și copiii și vin de-a dreptul spre ei. Lebedele știu că sufletul copilului e bun și generos.

Și nu greșesc. Băiețașii de pe mal, care mînceau piine, leargă cu un strigăt voios spre albele păsări. Rup bucățele de piine și le oferă, din palmă, lebedelor. Intinzîndu-și gîtul lung, lebedele ciugulesc piinea, cu ciocul lor roșu. Intre păsări și copii se leagă pe loc o strînsă prietenie.

Nu vă temeți, nu vă facem nici un rău — le îndeamnă un puști. Și avem piine destulă. Tatăl meu a strîns mult grîu. Na, luați...

Doi ochi duiosi, albaștri, privesc la puii hazlii ai lebedelor. Doi ochi senini în care nu există nici un fel de gînduri ascunse, ci doar strălucirea unor raze pornite chiar din inimă.

Cu asemenea ochi privește, în jurul său,

Vrea să restabilească cu natura bunele relații nimicite cîndva de stihia răului.

Băiețașul e, însă, trist — puii de lebedă sînt neîncrezători, puii de lebedă se tem de el.

Nu te necăji — îi spun, mîngiind creștetul decolorat de soare al micuțului meu prieten. Acum dă-le puilor piine și data viitoare vor veni singuri și o vor cere.

Băiețașul le aruncă colțul lui de piine. Puii se reped, care mai de care, se ciocnesc între ei și înghit pe nerăsuflăte. Acum, venind tot mai aproape, mai cer piine. Puștiul își suride cu ochii lui albaștri.

Mai vor!

Dă-le dacă mai ai.

Nu mai am. Nu-i nimic, dau o fugă și le-aduc...

O motocicletă se apropie cu un duduț puternic. Doi flăcăi au venit de la treierat să se scalde. Te pătrunde un miros de sudoare. Mirosul de sudoare e mai puternic decît mireasma apei, a stufului, a ierbi. Acolo, însă, unde miroase a sudoare miroase și a piine.

S-a transmis la radio — zboară în Cosmos.

Prin uruitul motorului deslușesc cuvintele pline de foc ale flăcăilor.

Cuvintele acestea minunate unduiesc și se rostogolesc lîngă lac, ca spicul copt în bătaia vîntului. În clipa aceea, valurile lacului, copiii, miinile lor care oferă piine, lebedele, căpițele de secară, Cosmosul se împletesc într-un singur tot.

Eduardas Miezelaitis

VITRINA

ALEXANDR GRIN:

Căpitanul Duke

Cu o copertă de prost gust, dar într-o traducere excelentă, ce poartă semnătura lui P. Solomon și A. Chișinevski, Editura pentru literatură universală a readus în actualitate opera prozatorului sovietic Alexandr Grin. Volumul, cu cele mai puțin de două sute de pagini ale sale, impune arta unui prozator de mare originalitate, dublat de un poet nu mai puțin autentic.

Alexandr Grin se mișcă, asemenea lui Faulkner, între coordonatele geografice ale unui ținut plămuit de propria-i fantazie, cu orașe, porturi, fluvii și oameni ce gravitează pe orbita propriei sale creații. Imaginația scriitorului, puternică dar bine strunită, ne poartă prin această lume nu pentru a ne izola de cea autentică, ci pentru a o amplifica pe aceasta din urmă. Universul lui se alcătuiește dintr-un material unic, în a cărui structură se contopește, armonios, inefabilul poeziei și amănuntul autentic bine ales, din realitatea de fiecare zi. Iar personajele sale sînt alcătuite din aceeași țesătură fină, adesea imaterială și totuși autentică, întotdeauna deosebit de complexă. Se înțelege că în acest univers romantismul își are locul său, fără să anuleze, ci dimpotrivă, subliniind adesea luciditatea aspră, directă, a scriitorului.

Calitățile acestea apar foarte clar în suita de povestiri intitulată „Pinze purpurii”. E vorba de o feerie, ne spune Grin în paranteză, pentru că aici elementele romantice și de basm sînt mai numeroase decît în alte povestiri. Durerea bătrînului Longrin, care și-a pierdut soția pentru că cei în stare s-o ajute, pînă la întorcerea lui, n-au făcut-o ca și însingurarea fiicei lui, Assol, iau sfîrșit cînd apare, așa cum a prezis un vrăjitor, nobilul căpitan Gray. Nici povestirea „O sută de mîle pe fluviu” nu este lipsită de elemente feerice. Tînărul Nok, dezgustat de viață, își recapătă încrederea în oameni tot printr-o întîmplare neașteptată, ce-l face să se întîlnească cu fermecătoarea și pura Helly.

Alexandr Grin repudiază cu întregă-i ființă tot ce este grosolan, fățarnic și brută într-o lume nedreaptă, fictivă, e ade-vărat, dar în care există mari posesori de averi, pe de o parte și oameni care muncesc, pe de alta.

P. Granea

(Urmare din pag. 4-a, cont. în pag. 9-a)

EDITORIALE

14 milioane de exemplare

„Sovetski Pisateli” este cea mai importantă editură pentru literatură din Uniunea Sovietică. Într-un interviu acordat presei, redactorul-șef al editurii, Valentina Karpova, a vorbit despre planurile pe anul 1965.

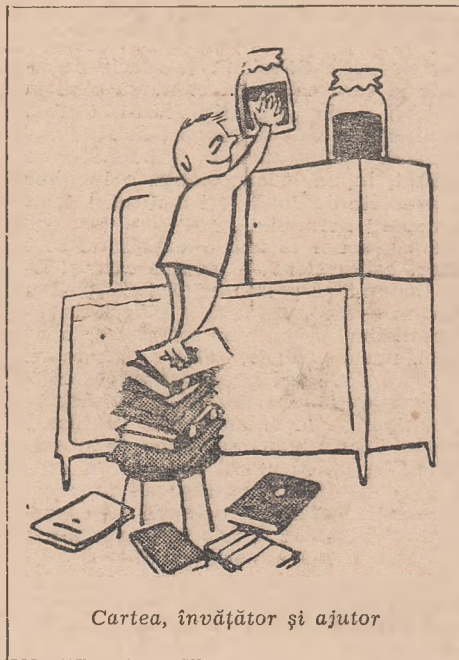
Anul acesta, literatura pe teme contemporane va fi bogat reprezentată. În portofoliul editurii se află romane și povestiri de A. Pismenski, D. Osin, V. Kucer, A. Bitov și alții, reportaje de V. Poltorajki și E. Doroș, schițe și nuvele de Ginghiz Guscinov, M. Jestev, E. Maisuradze și alții.

Editura acordă o atenție deosebită jubileului de 50 de ani de la înființarea statului sovietic. Numeroși scriitori și-au concentrat atenția asupra diverselor perioade din existența statului sovietic. Printre ei se numără S. Zalighin și E. Permiak, V. Sukșin și M. Stelmah, P. Kozlaniuk și S. Vinogradovski.

Lirica sovietică va fi reprezentată de volume de versuri sub semnătura lui S. Marșak, A. Bezimenski, O. Berggolț, N. Gribacev, R. Kazakova, A. Prokofiev, R. Rojdestvenski, S. Smirnov și alții. Vor apare numeroase traduceri în limba rusă din lirica popoarelor U.R.S.S., traduceri ce se vor face din 27 de limbi.

În planurile editurii sînt înscrise, de asemenea, cărțile unor tineri scriitori și debutanți.

Numărul titlurilor editate de „Sovetski Pisateli” în 1965 va ajunge la impresionanta cifră de 408, într-un tiraj total de peste 14 milioane de exemplare.

Cartea, învățător și ajutor

DIVERSE

Justiție și literatură

Cititorii noștri își mai amintesc poate de procesul intentat în 1961 de către scriitorul sovietic Anatoli Kuznețov casei de editură „Vitte” din Lyon și abatelui Chaleil. Acesta din urmă tradusese în limba franceză romanul „Continuarea legendei”, intitulîndu-l „Steaua în ceață” și amputîndu-i trei capitole, ceea ce ducea la o modificare esențială a conținutului.

Autorul a dat în judecată atît pe traducător cît și editura, deoarece versiunea franceză apăruse fără acordul lui iar intervențiile efectuate erau arbitrare. Intre timp romanul a fost retradus în limba franceză, fiind publicat de data aceasta cu aprobarea scriitorului de importanta editură „Julliard” din Paris.

Procesul a durat aproape patru ani. Kuznețov a fost reprezentat de avocatul Maurice Garcon, care este și el scriitor și membru al Academiei Franceze. După îndelungi expertize și dezbateri tribunalul a hotărît că dreptatea este de partea lui Kuznețov și l-a condamnat pe traducător la plata unor daune în valoare de 1 000 de franci.

Povara gloriei

În pragul noului an, „Literaturnaia gazeta” a inaugurat un teatru satiric, de miniaturi. Primul număr l-a susținut, cu

succesul obișnuit, mimul Marcel Marceau, care se afla, pe atunci, într-un turneu prin U.R.S.S.

Nașterea poetului. Cu un volum masiv, bineînțeles...

Poet! Ce minunat cuvînt!

La zenit, volumul se cuvine subțirel

Și mai firziu, cînd Narcis l-a fermecat de tot...

BREVIAR

PREZIDIUL Sovietului Suprem al U.R.S.S. a conferit, post mortem, scriitorului Arkadi Gaidar, ordinul „Războiului pentru Apărarea Patriei”, clasa I-a.

RADIODIFUZIUNEA ucraineană și belorusă organizează regulat un schimb de emisiuni pe cele mai diferite teme. Ultima a fost consacrată literaturii. Auditorii ucraineni au luat cunoștință de ultimele creații ale scriitorilor beloruși: M. Tank, C. Grabovski, M. Abrameik și alții, iar auditorii beloruși, de creațiile scriitorilor ucraineni: T. Șevcenko, M. Koțiubinski, S. Vasilenko, A. Dovjenko, M. Stelmah, A. Malișko și alții.

PREGĂTIRILE pentru Congresul al II-lea al scriitorilor din R.S.F.S.R. continuă. La Ufa a avut loc Congresul scriitorilor bașkiri. Raportul prezentat de G. Hrascinov a fost intitulat: „Tendențele principale ale prozei bașkire contemporane”.

Conducerea organizației scriitorilor moscoviți s-a întrunit la 13 ianuarie și a luat în discuție problemele viitorului congres. Adunarea scriitorilor moscoviți pentru darea de seamă și alegeri a fost fixată pentru ziua de 20 ianuarie a.c.

INTR-UN interviu telefonic acordat revistei „Literaturnaia gazeta”, cunoscutul dramaturg italian Edoardo de Filippo a anunțat că noua sa piesă „Arta comediei” a intrat în repetiții.

BIOLOGIE

STH — hormonul de creștere

Istoria cunoștințelor noastre despre hormonul de creștere începe cu mai bine de trei sferturi de secol în urmă. Unui eminent neurolog francez, Pierre Marie, i s-a prezentat un caz neobișnuit. Cel mai izbitor aspect era o mărire progresivă a extremităților (mâini și picioare). Bolnavul a suferit. La autopsie s-a găsit o pronunțată hipertrofie a tuturor organelor interne și o tumoră a hipofizei — o mică glandă așezată la baza creierului. Boala a fost denumită acromegalie. Cât despre cauza ei, Pierre Marie a admis că trebuie învinovățită distrugerea hipofizei de către tumoră.

După numai câțiva ani, un tânăr savant român, reexaminând microscopic materialul, a ajuns la o altă concluzie: nu distrugerea hipofizei este cauza bolii, ci mărirea ei tumorală, cu secreția excesivă a unei substanțe hormonale. Cercetătorul român era Gheorghe Marinescu. Cu ocazia examinării unui acromegal, Gh. Marinescu și-a pus întrebarea dacă mărirea mâinilor este provocată numai de mărirea părților moi sau și de modificări ale oaselor. De curind Roentgen descoperise razele care-i poartă numele și care străbat cu ușurință părțile moi. Marinescu a realizat atunci, cu un aparat destinat cercetărilor fizice și care se găsea la Universitatea din Paris cea dintâi radiografie efectuată în interes medical.

Se descoperise astfel una dintre funcțiile glandei hipofize: aceea de a controla creșterea, stimulând-o. Dacă producerea excesivă de hormon hipofizar începe în adolescență, înainte ca oasele lungi să-și fi încetat creșterea, organismul bolnav se dezvoltă și el excesiv în înălțime, putând atinge doi metri sau chiar mai mult. Așa iau naștere „giganții”. În hipofiză se constată o înmulțire difuză a celulelor eozinofile. Extirparea chirurgicală a glandei sau distrugerea ei prin raze X oprește evoluția bolii. Și invers, dacă hipofiza este distrusă de o tumoră sau de un chist, creșterea copilului încetează. Anii trec și omul rămâne o „miniatură”, un pitic. Dar nu orice pitic n-a crescut din cauza hipofizei; această stare de creștere insuficientă (nanism) poate fi provocată și de îmbolnăvirea altor glande endocrine, de boli ale cartilajelor și ale oaselor etc. Nanismul hipofizar se recunoaște prin păstrarea proporțiilor, prin lipsa de apariție a pubertății și prin alfe semne.

Există o rasă de șoareci pitici la care creșterea încetează curind după naștere. S-a cercetat microscopic hipofiza lor și s-a

S-a început prin a se experimenta cu extracte totale de hipofiză. Animalelor li se scotea hipofiza (operație grea; printre primii care au practicat-o cu succes, la ciine, a fost și fiziologul bucureștean N. C. Paulescu). Tulburările consecutive puteau fi ameliorate prin injectarea de extracte.

Ce se întâmplă dacă administrăm extracte hipofizare la animale intacte? După luni și luni de zile cîinii încep să semene

...iar statura girafei atinge 5-6 metri.

cu acromegali. Șobolanii (o specie de animale la care creșterea continuă până la bătrânețe) devin „giganți”. Inima, ficatul, rinichii, splina sînt disproporționați de voluminoase. „Gigantismul” șobolanilor a însemnat, în unele experiențe, o lungime și o greutate de două ori mai mari decît la șobolanii normali.

Iată că, acum 15 ani, o echipă de cercetători californieni — printre care și Evans, laureat al premiului Nobel pentru medicină — a constatat că la șobolanii tratați mult timp cu hormon somatotrop apar tumori, unele benigne, altele canceroase. Hormonul de creștere nu intervine, oare, în dezvoltarea tumorilor maligne? Extirparea hipofizei la animale face profilaxia apariției unor tumori spontane și întîrzie dezvoltarea unor tumori grefate. În ultimul deceniu neurochirurgii au practicat extirparea hipofizei la bolnavii cu cancer grave, rezistenți la alte tratamente. S-a preconizat și s-a experimentat și distrugerea hipofizei prin ace radioactive (de exemplu, de yttrium). În unele forme de cancer rezultatele obținute sînt promițătoare.

În sfîrșit, cunoscutul biochimist Choh Hao Li a reușit, acum 20 de ani, obținerea hormonului în stare cristalizată. După încă zece ani de muncă i s-a stabilit natura chimică: este o proteină macromoleculară, cu o greutate moleculară de 20—50 000. Există unele deosebiri de alcătuire chimică, de la o specie la alta (la om STH este format dintr-un singur lanț de aminoacizi iar la bovine din două lanțuri).

Experimentările continuă. Din rezultatele obținute recent, menționăm cîteva. S-a arătat, astfel, că STH este necesar hipertrofierii organelor supuse la un efort suplimentar (de exemplu, mării inimii în caz de hipertensiune). Împreună cu Aneta Dănilă-Muster, autorul acestor rînduri a emis ipoteza că STH joacă un rol în apariția fibromului uterin. Un grup de cercetători romîni (acad. Șt. Milcu, Ruxandra Holban și Ligia Simionescu) a urmărit stimularea prin STH uman a creșterii celulelor de embrion uman cultivate în afara organismului și întărirea acestei acțiuni prin alți hormoni: tiroxina și insulina.

Fiind o macromoleculă proteică, hormonul de creștere poate fi un antigen. Aceasta înseamnă că, injectat la animale potrivite, face să apară în sînge anticorpi, substanțe capabile să se unească cu antigenul, să-i „neutralizeze” acțiunea și să-l precipite.

Pentru că există diferențe de structură chimică a hormonului de la o specie la alta, eficacitatea STH extras de la o anumită specie (de exemplu de la vacă) poate să fie mare la unele animale (șobolan și cobai) și nulă la altele (om). La om este eficace numai STH extras de la om sau de la maimuță. Lipsa de eficacitate poate să fiină de formarea anticorpilor, dar și de incapacitatea celulelor animalului tratat de a „desface” macromolecula astfel încît să devină „aparente” grupările active din macromolecula.

Producerea de anticorpi împotriva hormonului de creștere nu aduce numai dezavantaje. Pe acest principiu se bazează dozările moderne de STH în serul bolnavilor, putîndu-se astfel depista (printr-un efect

vizibil, de precipitare) cîteva sute sau mii de molecule. Se poate doza, curent, a zecea milioana parte dintr-un gram, într-un cmc de sînge.

Cealaltă problemă necesită o rezolvare urgentă, din cauza marelui ei interes practic. Pentru nevoile terapiei se impune găsirea unor mijloace fizice sau chimice de „despecificare” a macromoleculii, astfel încît să se poată utiliza — ca materie primă pentru preparate — hipofizele la îndemînă (cele de cornute). Este problema în care lucrează, actualmente, un grup de endocrinologi sovietici, printre care I. Eskin, doctor în științe biologice și dr. N. Zarubina.

„Secretele hormonului de creștere” — după expresia plastică a acestor specialiști — n-au, însă, numai un interes practic. Descifrarea lor va aduce cunoștințe însemnate privitoare la legătura dintre structura macromoleculilor și activitatea lor biologică.”

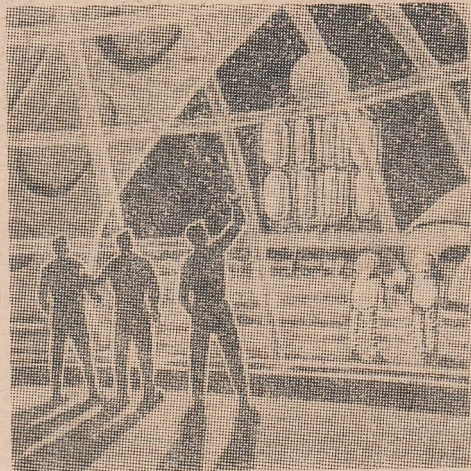
Conf. dr. V. Săhleanu

ASTRONAUTICA

Laborator pe Lună

„Laboratorul permanent, adus pe suprafața Lunii gata asamblat sau în formă de piese dispartate urmînd să fie montate pe loc, va cuprinde un sistem de încăperi pentru lucru sau de odihnă, precum și un biocomplex utilit cu aparate pentru controlul medical și tot felul de mijloace de tratament. Pămîntenii „transplantați” pe suprafața Lunii vor dispune de aparate de cercetare neobișnuite. La fel de neobișnuite vor fi mijloacele de deplasare pe întinderile selenare. Se presupune că deplasarea va fi relativ ușoară căci acolo omul va putea „sări” de șase ori mai sus și mai departe decît pe Pămînt.”

Iată răspunsul lui I. Akulinicev, doctor în științe medicale, la rugămîntea Comitetului de bioastronautică de pe lîngă Fe-

deratîa Internațională de Astronautică de a da friu liber imaginației și a întreprinde cum va trăi omul pe Lună, cum va lucra, de ce anume va avea nevoie pentru a putea dezlega tainele Universului în folosul nostru și al generațiilor viitoare.

După ce am văzut cum va arăta laboratorul, să-l părăsim pentru un timp și să pășim alături de savanții selenologi pe suprafața Lunii, să-i urmărim în activitatea lor de fiecare zi. O dată ajunși pe sateliții naturali primii îndrăzneți vor pregăti terenul pentru alte expediții, căuțînd să afle cum pot fi folosite condițiile „locale” pentru o activitate vitală normală (pentru oameni, se înțelege). Aceasta înseamnă aflarea unor surse de energie co-

respunzătoare, găsirea celor mai potrivite materiale de construcție pe Lună, soluționarea problemelor privind apa și oxigenul. În sfîrșit îi va preocupa în egală măsură acclimatizarea pe Lună a unor plante terestre, orientarea pe suprafața ei și perspectivele navigației interplanetare.

Echipele viitoarelor expediții pe Lună vor cuprinde și personal medical. Căci e cert că nu va putea fi concepută o rachetă a „salvării” înaintea rachetei care va transporta primul echipaj pămîntean pe satelitul natural al Terrei. Medicul cosmonaut va fi membru cu drepturi depline al unui colectiv bine sudat de oameni capabili de orice eroism în Cosmos.

Cele descrise mai sus sînt așa cum am văzut la început rod al fanteziei științifice. Să nu uităm însă că pînă nu de mult și zborurile cosmice, cu care ne-am obișnuit într-atîta astăzi, existau tot numai în imaginația scriitorilor de literatură științifico-fantastică. Și cum Luna ține strîns în sfera atracției sale mințile oamenilor de știință din numeroase țări nu este exclus ca într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat și acest vis să devină realitate. Pînă atunci însă omenirea va avea de soluționat o serie de probleme de cea mai mare importanță legate de realități deja cunoscute cum ar fi: lipsa atmosferei pe Lună, lipsa apei și altele.

ZOOLOGIE

Vor dispărea animalele sălbatice?

Se afirmă adesea că animalele sălbatice devin din ce în ce mai puțin numeroase și că, nu peste multă vreme, vor dispărea de pe suprafața Pămîntului. Să fie, oare, părărea aceasta întemeiată?

Potrivit părerii specialiștilor sovietici lucrurile s-ar petrece, dimpotrivă, invers. În ultimii ani, susțin ei, numeroase specii de animale, printre care și zibelina, antilopa-saiuga, clanul, mistreții, caprele și cocoșii sălbatici s-au înmulțit simțitor în diferite țări.

Fenomenul acesta, la prima vedere paradoxal, are la bază două cauze fundamentale. Prima, afirmă zoologii, ar fi aceea că omul a început să protejeze speciile rare prin interdicerea vînatării în perioada de înmulțire și maturizare. A doua, faptul că omul a modificat mediul în care trăiesc animalele sălbatice, ca și condițiile biologice existente. De pildă, tăierea arborilor are drept consecință întinerirea pădurilor și deci o hrană mai abundentă să zicem pentru elani sau cocoșii sălbatici. Distrugerea sistematică a lupilor, această adevărată plagă mai ales pentru pădurile rusești, constituie, de asemenea, un factor favorizant.

Un rol important în preservarea speciilor îl joacă și vînatărea, activitate în același timp sportivă și economică. Pentru ea din vînatărea să se obțină, însă, maximum de productivitate este absolut necesar să fie cunoscute legăturile care unesc diferitele specii, ca și mediul în care trăiesc. Cu alte cuvinte, o mai profundă cunoaștere a legilor echilibrului dinamic al biocenozelor — ansamblurilor planțelor și animalelor care trăiesc într-un anumit sector, în condiții de viață identice.

În Uniunea Sovietică două carnișiere, dihorul și zibelina, avînd pare-se puține legături între ele și populînd taiga Siberiei răsăritene, au fost vînați într-o vreme în mod irațional. Urmarea a fost că zibelina, urmărită pretutindeni pentru blana ei pre-

Renghiurile hormonului de creștere: Mambo, maimuța originară din pădurile braziliene, nu depășește înălțimea unui deget...

constatat că celulele eozinofile sînt foarte slab reprezentate. Dacă însă acestor șoareci li se administrează extracte de hipofiză, creșterea lor reîncepe și ajung să nu se deosebească de ceilalți prin nici un caracter exterior. Unii biologi au emis ipoteza că diferențele de talie dintre speciile de vertebrate se datorează, în parte, producerii inegale de către hipofiză a hormonului de creștere.

Ce se întâmplă dacă distrugerea hipofizei are loc la un adult? Hipofiza este o centrală care elaborează mai mulți hormoni; de aceea tulburările care apar sînt complexe. Organismul pierde masiv în greutate, ajungînd numai „piele și os”.

Hormonul hipofizar răspunzător de creștere se numește hormon de creștere sau hormon somatotrop. În lucrările științifice de azi îl înfîlmăm scris prescurtat, cu trei inițiale: STH.

Demonstrarea existenței sale înseamnă izolarea lui în stare pură. În acest scop s-a lucrat timp de cîteva decenii.

mult mai complex, se petrece și în restul naturii.

Aprofundarea legilor biocenozei, sarcină dificilă dar realizabilă, va permite elaborarea unor principii științifice privind folosirea rațională a animalelor sălbatice utile, stabilirea mijloacelor celor mai eficiente de distrugere a dăunătorilor, cit și realizarea unei biocenoze artificiale, atât de importantă pentru om din toate punctele de vedere.

Al. Brătescu

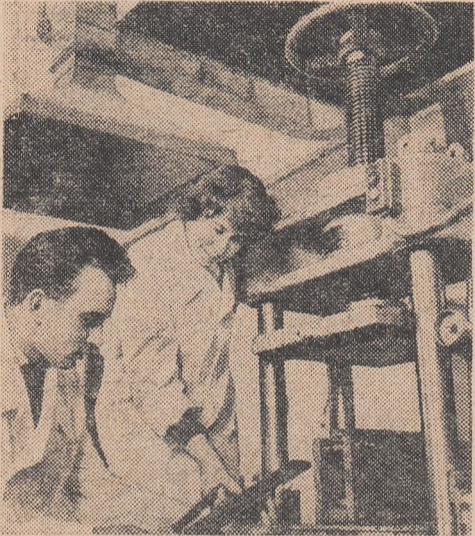
CHIMIE

Mai tare ca metalul

Ce poate fi mai tare ca metalul? În cazul de față un sortiment de lemn cu însușiri deosebite, realizat de colaboratorii Institutului de chimie a lemnului din L-tonia.

Un grup de cercetători de la acest Institut, îndrumat de academicianul Arvid Kalnins, a tratat o esență moale de arbore foios cu unele produse chimice, obținând un material ale cărui proprietăți tehnice sînt superioare acelorale ale metalelor neferoase. După calculele savanților, 2 metri cubi din acest lemn ar putea înlocui o tonă de bronz!

În clipa de față, colaboratorii Institutului lucrează la transformarea lemnului

într-un material cu proprietăți bine stabilite: soliditate, imunitate la microbii putrefacției și la acțiunea apei și focului. Noua metodă — în fond destul de simplă

FIZICA

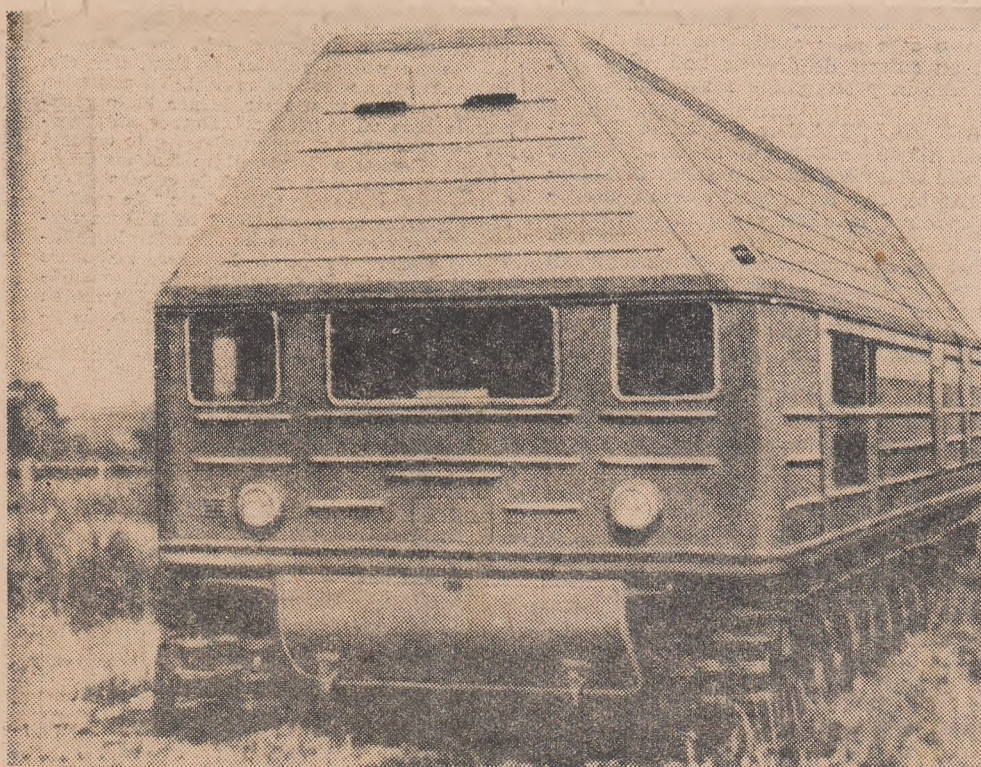
Centrala atomoelectrică mobilă

Am mai vorbit despre TES-3, centrala atomoelectrică mobilă construită în U.R.S.S.

Centrala s-a dovedit a fi extrem de utilă în regiunile greu accesibile și puțin populate ale țării, acolo unde nu există

ce transportoare. Instalarea și pornirea centralei se fac rapid, întregul ansamblu putînd funcționa mai bine de un an fără a fi reincărcat.

Centrala electrică atomică transportabilă nu consumă decît 14 grame de uraniu

nici căi ferate și nici aerodromuri, unde fiecare bidon de combustibil valorează greutatea lui în aur și, bineînțeles, unde e necesară electricitatea.

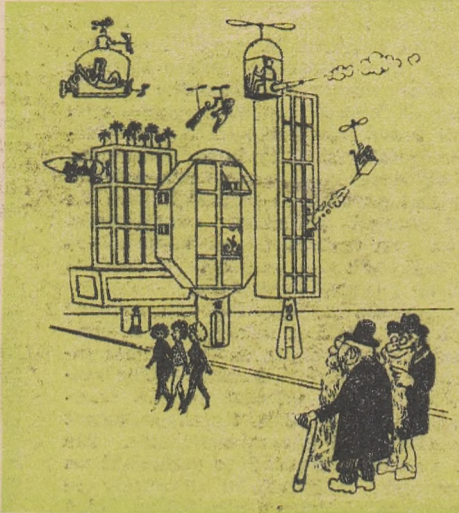
Toate piesele din care este alcătuită centrala sînt montate pe patru puternici

235 în 24 de ore! Vara trecută, originala instalație atomică a produs peste un milion de kW/h. Ceea ce o face să fie extrem de practică este și greutatea ei redusă: 350 de tone, inclusiv transportoarele.

— de plastificare a lemnului, denumită și metoda „din Riga”, îngăduie fabricarea unui material mai ieftin decît toate celelalte asemănătoare.

În același timp, chimistul Martin Kalnins a elaborat și el o metodă de producție a unui material care să înlocuiască liantul pentru izolarea termică a corpurilor navelor. Pentru fabricarea acestui produs atît de necesar, Martin Kalnins a propus să se folosească deșeurile prov-nite din industria lemnului, în deosebi seacăra de pin.

IN ANUL 2065

Toate sînt altfel decît acum o sută de ani... Da, dar nu și fetele!

30 de frați antiparaziți

Erbicidele se obțin pe bază de compuși ai fosforului. De aceea și costul lor este foarte ridicat: o tonă din produsul sovietic pentaclorfenolat, de pildă, costă 2 600 de ruble. Acesta a fost motivul care i-a determinat pe specialiștii Institutului pentru studierea proceselor petrochimice să caute un produs nou, mai ieftin și dacă se poate mai eficient. Efortul nu le-a fost zadarnic. Efiran-99, obținut pe bază de compuși ai eterului, este în primul rînd de patru ori mai ieftin decît vechiul produs. În plus are însușiri care îl situează mult deasupra erbicidelor pe bază de fosfor.

Efiranul are acțiune selectivă. El distruge buruienile fără să fie cîtuși de puțin dăunător plantelor utile sau omului. Este rezistent la ploaie și nimicește și buruienile cărora nu le-a venit încă de hac nici un alt produs. Așa e, de pildă, cuscuta care își încolățește rădăcina pe tulpina plantei parazitare. Vechile erbicide distrugeau și rădăcinile plantelor utile. Efiran-99 începe să acționeze la numai 15-20 de minute după pulverizare spre deosebire de celelalte produse care pornesc la „atac” abia după 24 de ore.

Experimentat anul trecut în Turkmenia, Tadjikistan și Uzbekistan, Efiran-99 s-a bucurat de aprecierea unanimă a comisiei care a urmărit modul cum acționează produsul în cele mai diferite condiții. Printre altele comisia a constatat nimicirea în proporție de 100 la sută a buruienilor de tot soiul de pe suprafața pulverizată. După acest examen produsul a intrat în producție de serie.

De atunci familia efiranului a sporit. Astăzi Efiran-99 mai are vreo 30 de „frați”. La Sumgait a intrat de curînd în producție preparatul Efiran-3 obținut din deșeurile ale industriei petrochimice. Este cel mai mare dușman al bubei bumbacului ca și al dăunătorilor din livezi. Efiran-103 nimicește afidele (păduchii frunzei) de tot soiul și păianjenul roșu.

Pentru viitor specialiștii Institutului intenționează să realizeze un preparat cu acțiune selectivă care, odată pulverizat, să pătrundă în plantă unde să se mențină vreme îndelungată apărînd-o de dăunători și buruieni parazite.

METEOROLOGIE

Prognoza timpului

UN ARTICOL DIN

„ȘTIINȚA ȘI UMANITATEA” VOL. III

Acum trei ani a apărut primul volum al anuarului „Știința și umanitatea” care, într-o formă accesibilă, prezintă cele mai noi idei, ipoteze și descoperiri științifice din toată lumea. Culegerea și-a câștigat în foarte scurt timp o mare popularitate. Cel de-al treilea volum, aflat în clipa de față sub tipar, a fost realizat cu colaborarea unor savanți din zece țări. Spicium din cuprins: „Probleme ale originii omu-

lui de tip contemporan” de prof. I. I. Roghinski, „Nobilul venin curara” de savantul italian D. Bovet, laureat al Premiului Nobel, „Oceanul în slujba oamenilor” de V. G. Bogorov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. etc. Începînd cu anul acesta, anuarul „Știința și umanitatea” se îmbogățește și cu un supliment, în fascicule, care va cuprinde articole de popularizare a științei.

Și acum, ca un prim contact cu noul volum, reproducem un fragment din articolul „Hidrodinamica și prognoza timpului” de prof. A. S. Monin. Pornind de la drama legendarei nave „Prince”, surprinsă de o furtună în timp ce se afla în apele Mării Negre cu o încălțură de aur englez și amintind despre cercetările în legătură cu cauzele ce au dus la dezlănțuirea uraganului, făcute de cumosentul astronom Le Verrier, directorul Observatorului din Paris, autorul ajunge la concluzia că prognoza timpului este o problemă de hidrodinamică, adică intră în atribuțiile științei care studiază dinamica lichidelor și gazelor.

„Care sînt bazele teoriei hidro dinamice a prognozei timpului?” — se întreabă autorul. Și tot el răspunde: „Să începem cu faptul că modificările survenite în starea atmosferei într-o perioadă de timp, pentru care dorim să obținem prognoze, noi le determinăm în primul rînd în funcție de starea inițială a atmosferei și în al doilea rînd de schimbul continuu de energie dintre atmosferă și mediul care o înconjoară — spațiul cosmic și straturile superioare ale uscatului și mării — în cursul perioadei de timp studiate. În acest sens, atmosfera seamănă cu o săgeată în zbor, a cărei poziție în orice moment o stabilim atît în funcție de condițiile inițiale: ochirea și întinderea arcului, cit și de acțiunea exercitată de rafalele de vînt izbuenite în timpul zborului ei. Dar schimbul de energie dintre atmosferă și mediul înconjurător se petrece într-un ritm destul de lent: conform datelor existente, influența acestui fenomen asupra evoluției atmosferei în una-două zile poate să fie neglijată. Rezultă, deci, că pentru prognoza timpului pe o perioadă de două zile pot fi folosite ecuații care descriu procesele hidro dinamice care au loc fără să presupună neapărat un schimb de energie (aceste procese sînt denumite adiabatic). Pe aceasta se sprijină teoria hidro dinamică a prognozei timpului în vederea alcătuirii unor pronosticuri pentru una-două zile.

Dar dacă în ce privește prognoza pentru perioade scurte de timp măiestria sinopticienilor a cedat în bună măsură în fața calculului obiectiv al specialiștilor în

Santinelele vremii

hidrodinamică, în domeniul prognozei timpului pentru perioade mai îndelungate situația e cu totul alta.

Asfel, în U.R.S.S. prognoza timpului pentru o perioadă de o lună sau un sezon se alcătuește pornind de la ipoteza „anului analog”, după ale cărui date se poate prevedea timpul pentru perioadele respective ale anului în curs. Pentru alegerea „anului analog” au fost elaborate o serie de norme, e adevărat nu destul de rigide, așa încît se întîmplă ca sinopticienii să aleagă pentru una și aceeași situație „ani analogi” diferiți. Fundamentarea statistică a regulilor folosite este încă discutabilă; ele nu au pînă acum o explicație fizică.

Pentru a învăța să cunoaștem cu precizie dacă în luna sau sezonul următor vor predomină căldura sau frigul, ploaia sau seceta, este nevoie în primul rînd să știm cărora dintre factorii fizici le datorăm anomalii ale timpului pe o perioadă mai îndelungată.

Trebuie să spunem totuși că dacă astăzi timpul pentru luna sau sezonul următor mai constituie „un lucru în sine”, o dată cu aflarea metodelor științifice prognoza lui va deveni „un lucru pentru noi”. Atunci vom putea folosi prognoze pentru perioade mai îndelungate în vederea planificării pe un sezon întreg a muncilor agricole și prin urmare și a ridicării bunăstării oamenilor.”

Astenia nervoasă

Ca în multe alte domenii, și în materie de boli există o... modă. Colitele, bunăoară, în mare vogă pe vremea când Axel Munthe își scria „Cartea de la San-Michele” sînt astăzi ceva mai... demodate. A ajuns în schimb „la modă” astenia nervoasă. Din fericire, însă, nu orice astenie, nu orice bolnav care se plînge de fenomene astenice suferă într-adevăr de afecțiunea constituită, cunoscută în medicină sub numele de nevroză astenică sau astenie nervoasă. De cele mai multe ori e vorba de un „sindrom astenic”, de simple stări de oboseală, de fenomene de surmenaj consecutive unor eforturi fizice sau intelectuale mai îndelungi.

Există apoi și un număr de boli care se pot însoți de stări de astenie. Astfel, sînt unele afecțiuni organice cronice, ca bolile de plămîni, de ficat, de rinichi, parazitozile intestinale etc. În aceste cazuri tratamentul bolii cauzale este mai important decît cel al fenomenelor de astenie, care dispar de cele mai multe ori în urma combaterii factorului determinant.

Multe boli infecțioase pot lăsa, de asemenea, în urma lor stări de astenie. Gripa este din acest punct de vedere „renumită” pentru oboseala, pentru astenia care urmează după vindecare.

În toate aceste cazuri nu este vorba deci decît de un sindrom astenic, un grup de simptome caracterizat prin: oboseală, somnolență, dificultate de a se

să se adreseze în primul rînd cauzei care a generat-o. Tratamentul va fi condus numai de medic, fiind absolut necesar ca bolnavul să colaboreze cu acesta, acordîndu-i toată încrederea și ajutîndu-l să stabilească „istoricul” tulburărilor nevrotice, să lămurească originea și natura conflictelor, semnificația lor și relația lor cu simptomele. De multe ori medicul poate găsi, ajutat de bolnav, soluția cea mai adecvată pentru îndepărtarea stării conflictuale care stă la baza nevroticului.

Tratamentul igienico-dietetic este adesea mai important decît cel medicamentos. Un concediu petrecut în condiții optime, eventual o cură climatică într-o stațiune de deal sau munte de altitudine joasă, un regim de muncă rațional, un regim alimentar bogat în glucide (făinoase, dulciuri și vegetale) sînt de importanță majoră în obținerea vindecării. Alcoolul și fumatul sînt permise în cantități mici. Va fi evitat excesul de cafea, condimente, excitante. Se recomandă ca bolnavul să stea cît mai mult în aer liber și să facă exerciții de gimnastică ușoare.

Nu se vor lua medicamente din proprie inițiativă; mai mult ca în oricare altă boală, tratamentul trebuie să fie strict individualizat și adaptat formei clinice respective. În nevroză astenică simplă, tranchilizantele minore (N. R. tip meprobamat — carbaxin) sînt adesea suficiente. Ele creează o stare de destindere psihică și un efect somnifer moderat. În nevroză cu stări anxioase obsesive sau fobice sînt utile medicamente mai puternice (N. R. tip clordelazin — largactil sau hiposerpil — serpasil). Nu insistăm asupra lor pentru că este de dorit ca ele să fie prescrise numai de medic.

În încheiere, am vrea să precizăm că primul lucru pe care trebuie să-l facă acela care resimte tulburările descrise mai sus este să meargă imediat la un medic pentru a exclude o boală astenizantă (tuberculoză, anemie, insuficiență hepatică etc.). O dată excluse aceste boli, dacă fenomenele persistă, este indicat un consult la un specialist neuro-psihiatru. Dacă acesta stabilește diagnosticul de astenie nervoasă, bolnavul trebuie să-l lase pe medic să preia inițiativa și să nu-i „forțeze mina” în ce privește tratamentul.

În aceste condiții, nevroză astenică este o boală vindecabilă, prevenirea ei depinde în primul rînd de individ, de felul cum știe să-și organizeze regimul de viață și de muncă iar vindecarea presupune o strînsă colaborare între medic și bolnav.

Dr. E. R. Flerovski

LA ORDINEA ZILEI

Gripa

Gripa este una din cele mai importante viroze umane atît prin frecvența îmbolnăvirilor, cît și prin faptul că provoacă epidemii, întinzîndu-se cu repeziciune pe mari suprafețe.

Boala este provocată de un virus căruia i se cunosc patru „reprezentanți” notați cu primele litere ale alfabetului — A, B, C, D. Virusul gripal are dimensiuni extrem de mici, cuprinse între 80-120 milioane de milimetri.

Boala începe brusc, la 1-2 zile după ce am venit în contact cu un om bolnav de gripă, care prin vorbire, tuse, strănut răspîndește în jurul său picături umede, ce conțin virusul gripal.

Semnele de început ale gripei sînt: febra (39-40°), frisoanele, durerile puternice în mușchi și încheieturi, durerile de cap, starea de rău cu moleșală și slăbire a puterii fizice și a capacității de muncă. Fața bolnavului este aprinsă, congestionată, ochii lacrămează și îl dor, nasul îl simte mai întîi înfundat iar apoi prezintă o secreție apoasă sau cu mucus și puroi.

Alte semne neobligatorii sînt: tuse, dureri abdominale, dureri în regiunea inimii, scurgeri de sînge pe nas (epistaxis), greață, vărsături.

Uneori virusul gripei provoacă complicații la nivelul plămînilor (pneumonii, bronhopneumonii, pleurezii etc.), inimii (miocardite) și creierului (meningite, encefalite). Altele, gripa favorizează infecții

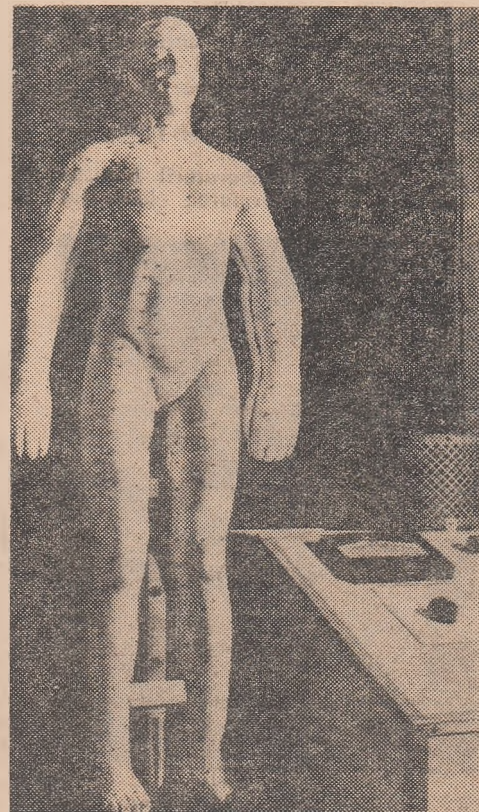
ale urechilor, nasului, sinusurilor feței, ochilor, rinichilor, articulațiilor.

Iată de ce bolnavul de gripă trebuie tratat cu toată seriozitatea și mai ales izolat de cei sănătoși. Tratamentul în gripă constă mai ales în medicamente care combat anumite simptome ale bolii sau care măresc capacitatea de apărare a organismului. Astfel, pentru combaterea febrei și a durerilor se vor da: piramidon, aspirină, butazolidină sau reumazol, cîte 3-4 tablete pe zi la adulți. Tusea va fi combătută prin tablete de codenal, 2-3 pe zi sau siropuri calmante (tip sirogal).

Combaterea infecției și mărirea rezistenței generale a organismului se realizează prin injecții cu omnadin, vitamina C 200 (2-5 pe zi), vitamina B complex (2-3 pe zi) și rutin (2-3 pe zi).

Este greșită practica abuzivă și dăunătoare a administrării de antibiotice bolnavilor de gripă. Antibioticele nu au acțiune asupra virusului gripal și favorizează creșterea rezistenței germenilor microbieni la terapia antibiotică. Indicația antibioticelor se rezervă complicațiilor microbiene ale gripei și este pusă numai de medic.

Dr. I. R.

Cercetătorii de la Institutul de chirurgie din Moscova au construit un aparat cibernetic care descoperă automat porțiunile de piele pe care s-au produs arsuri. Instalația electronică a aparatului calculează în câteva fracțiuni de secundă întinderea arsurilor de pe corpul persoanei accidentate.

În timpul sarcinii

ALIMENTAȚIA mamei în timpul sarcinii are o influență considerabilă asupra dezvoltării ulterioare a copilului. S-a arătat că procentul copiilor cu deficiențe de dezvoltare născuți de femeile deportate în ultimul război mondial a fost de 4 ori mai mare decît în media restului populației. S-a arătat de asemenea că dintre mamele care nasc copii anormali 75 la sută au suferit de diverse boli digestive mai ales în prima parte a sarcinii.

PRIN ALĂPTARE se pot transmite copilului unele substanțe medicamentoase primite de mamă în scop terapeutic. Medicamente, ca: lumenalul, cafeina, morfina, codeina, iodurile, atropina etc., trecînd în lapte, pot determina la sugar tulburări grave. Anestezicele, ca clorofomul și eterul, nicotina, alcoolul, pot provoca, la sugarii sensibili, neliniște, agitație, colici. Mai trec în lapte: salicilatul de sodiu, sulfamidele, ergotina, bromurile și unele metale (plumb, mercur) care au efecte nocive asupra sugarului. În concluzie, în timpul alăptării nici un medicament sau substanță chimică nu vor fi luate fără avizul medicului.

Poșta medicului

MIRCEA DRUȘAN — Com. Rapsig (Crișana): Nu este nimic îngrijorător. Vă recomandăm sedative nervoase de tip Benactizin (Nervatil) sub supraveghere medicală.

LUCIA IONESCU — Simeria: Fiecare din medicii consultați de dv. are dreptate într-o anumită privință. Tratamentul pe care trebuie să-l urmați este complex și e bine ca el să țină seama de numeroși factori. Vă recomandăm deci să vă adresați cu încredere unui singur medic care va echilibra cu siguranță organismul dv. și va duce la vindecarea micilor neplăceri de care suferiți.

I. TEODORESCU — Slănic-Prahova: 1. Există, într-adevăr, la anumite persoane o predispoziție pentru herpes recidivant împotriva căreia e greu de luptat. Alcoolul nu este un remediu indicat, putînd duce la accidente. Folosiți mai bine crema cu oxid de zinc și talc. 2. Împotriva fumatului există multe rețete. Cea mai bună este însă voința! 3. Pentru controlul pe care îl doriți se fac probe de efort (tensiune arterială, puls, spirometrie, dinamometrie etc.) înainte și după un efort dirijat (10-20 genuflexiuni) sau nedirijat.

E. MÜLLER — Timișoara: 1. În Editura Medicală a apărut de curînd „ABC-ul sănătății”, sub redacția acad. Th. Burghelua. Mai de mult (în 1961) a apărut „Cartea sănătății” sub redacția prof. dr. A. Jdanov (Moscova) pe care vă recomandăm să le consultați, ele corespundîndu întru totul dorinței dv. de a avea la îndemînă un „îndrumător medical”. 2. La a doua întrebare, ținînd seama de vîrsta dv., medicamentele de tipul celui arătat de dv. pot ajuta.

HANU IOANA — Galați: 1. În perioada sarcinii regimul alimentar trebuie să fie consistent, dar în nici un caz ca „pentru doi”. Este absolut necesar, însă, ca alimentele să fie hrănitoare, variate și, în special, rațional împărțite în cursul zilei. În prima jumătate a sarcinii nu e nevoie să vă schimbați regimul obișnuit de alimentație. Hrana trebuie să conțină o cantitate suficientă de proteine (carne, pește, lapte, ouă), grăsimi (unt, ulei), glucide (zahăr, piine, făinoase, cartofi), legume și fructe, săruri minerale și vitamine. E bine să folosiți zilnic 500-600 g lapte (sotcotind aici și brînză, smîntîna etc.). 2. Pentru combaterea vărsăturilor faceți o cură de 5-10 fiole (a 10 mg) cu A.D.C. sub supraveghere medicală, sau luați Clordelazin — începînd cu 1-2 drajeuri pe zi, mărînd treptat doza pînă ajungeți la o doză pe care medicul o va socoti optimă.

GR. PAUNESCU — Brașov: Ne bucurăm mult aprecierile dv și ale colectivului de salariați C.F.R. în numele căruia ne scrieți. În ce privește cele 13 întrebări pe care le formulați, pentru a răspunde la ele nu ne-ar ajunge nu numai rubrica de față, dar nici chiar cîteva numere de revistă. Vă asigurăm că pe parcurs vom scrie despre toate chestiunile care vă interesează. Despre alimentație s-a mai scris și vom mai scrie în această pagină. Pentru o documentare mai amplă în problemele pe care vreți să le cunoașteți vă recomandăm „Bazele alimentației” de prof. I. Gonțea apărută recent (1963) în Editura medicală și cartea mai veche „Bazele alimentației dietetice” de M. I. Pevzner, traducere din limba rusă în ce privește problema bătrîneții, vă recomandăm să citiți „Bătrînețea și prelungirea vieții” de conf. N. Zaharia apărută în Editura Științifică (S.R.S.C.). Vom publica desigur și noi articole cu această temă.

MOROIU FLORICA — Lacul Baban (Focșani): La întrebările dv. v-am răspuns prin poștă.

concentra asupra muncii intelectuale, indeosebi în domeniul cifrelor, dificultăți în procesul de memorare, de atenție etc.

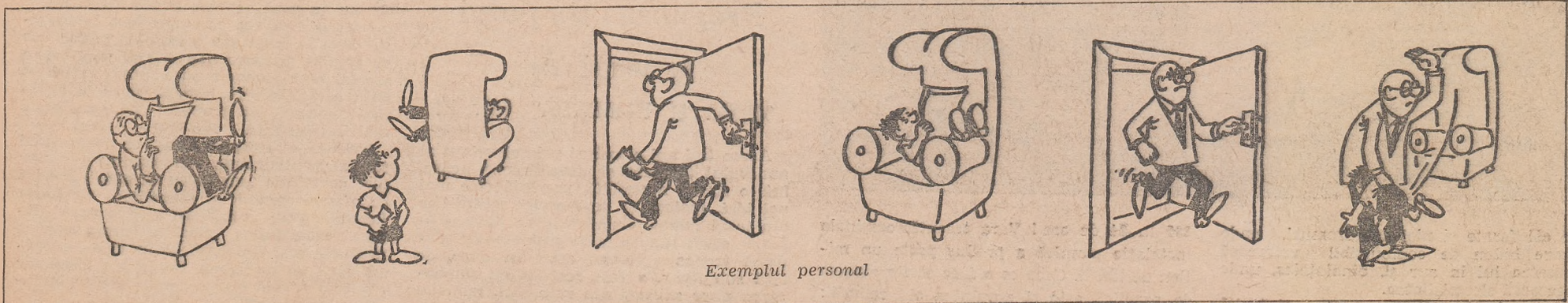
Trebuie să precizăm că nerespectarea de către acești bolnavi a tratamentului medical și a unui regim de viață cît mai echilibrat poate favoriza cu timpul instalarea unei nevroză astenice „adevărate”.

În ce privește simptomele nevrotice astenice acestea sînt alcătuite din „triada” principală: astenie (oboseală), dureri de cap (cefalee) și insomnie — și „tetradă” secundară: tulburări senzitivo-senzoriale, tulburări neuro-vegetative, tulburări endocrine și tulburări psihice.

Primele trei simptome sînt obligatorii, celelalte pot lipsi. De obicei, pe lingă oboseală fizică și intelectuală permanentă, dureri de cap intermitente și insomnie, se asociază și unele tulburări secundare ca: amețeli, senzații de legănare, de călecare în gol, vițituri sau tuituri în urechi, vedere dificilă, încreșoșată, palpații, greutate în respirație, senzații neplăcute abdominale și, într-o fază mai avansată, tulburări endocrine: dereglări glandulare (ovarlene, tiroidiene), frigiditate, crize de pseudoimpotență etc.

Cauza nevrotice astenice este în general o „stare conflictuală” legată cel mai adesea de factori individuali (nereușită, nemulțumiri, șocuri psihice), familiali (neînțelegeri familiare) sau profesionale. La instalarea nevrotice contribuie și tipul de sistem nervos al individului, tipul slab (melancolic) și excitabil (coleric) fiind mai predispuși decît cel echilibrat (flegmatic și sanguin).

Tratamentul nevrotice astenice trebuie

Exemplul personal

FILM

Oleg Strijenov, artist emerit al R.S.F.S.R., apare într-un rol nou. El va da viață pe ecran unui personaj literar celebru: contele Vronski din romanul „Anna Karenina” de Tolstoi. După cum se știe, regizorul filmului este Alexandr Zarhi iar interpreta rolului titular, Tatiana Samoilova.

„Istoria paralelă” pe ecran

Intr-o declarație făcută la o conferință de presă organizată cu prilejul vizitei sale în U.R.S.S., Louis Aragon a anunțat că în cursul acestui an va începe — sub titlul „Cei doi giganti” — turnarea unui film făcut după lucrarea „Istoria paralelă a U.R.S.S. și a Statelor Unite” (autori Louis Aragon și André Maurois). Fruct al unei colaborări sovieto-franco-americane filmul va cuprinde deopotrivă documente cinematografice inedite, de arhivă, — prelucrate după un procedeu tehnic nou — și scene turnate „pe viu” în țările respective. Secvențele se vor întrepătrunde în așa fel încât să prezinte istoria celor două mari puteri în contrapunct și nu urmând una după alta.

La aceeași conferință de presă, la care au luat parte regizorul Louis Daquin și producătorul Bellsoliel, Louis Aragon a mai arătat că realizatorii filmului „Cei doi giganti” se vor strădui ca el să nu fie nici „unilateral”, nici „primitiv”. Între participarea sovietică și cea americană se va intercala, după cum s-a exprimat scriitorul, o „mediație” franceză. „Lucru aproape la fel de greu de rezolvat ca și cuadratura cercului” — a ținut, însă, să adauge, zimbând Aragon.

Producătorul Bellsoliel a obținut acordul de principiu necesar atât în U.R.S.S. cât și în S.U.A. (cu Agenția de informații care reprezintă guvernul american). Numai deocamdată după semnarea contractelor la Moscova și Washington se va da semnalul de începere a turnării. Se crede că filmul va putea fi terminat chiar în noiembrie-decembrie 1965. Va fi o peliculă fără actori, despre care André Maurois spune că va fi un film al coexistenței pașnice.

arta

REFLECTOR

Filmul-reviză în culori „Cum s-a însurat Șahriar cu Șahrazade” este în lucru la studioul „Tadjikfilm”. Alături de actori joacă și păpuși. Este... a 1002-a poveste a Șeherezadei (în tadjikă Șahrazade). Regia: M. Mahmudov.

„Mosfilm” și firma italiană „Galatea” realizează în coproducție filmul „Ape de primăvară” după romanul cu același nume de Ivan Turgheniev. Din partea sovietică regizor va fi Alexei Batalov.

La studioul „Mosfilm” a intrat în producție comedia „Copiii lui Don Quijote”, al cărei erou, un medic bătrîn, a primit în miinile lui o mie de nou născuți și a înfiat trei copii.

Cercetătoarea leningrădeană Ariadna Sokolski a publicat monografia „Simone Signoret” care prezintă personalitatea puternică, complexă, originală a acestei celebre actrițe, socotită pe drept cuvînt printre cele mai mari talente ale cinematografiei occidentale.

„Sovetski ekran” relatează un caz amuzant. Regizorul american Alfred Hitchkok, specialist în „filme de groază”, s-a întrecut pe sine însuși: în cursul lecturii ultimului său scenariu a leșinat de două ori. Filmul încă nici nu există, dar a și făcut victime...

TEATRU

Trei premiere

Publicului moscovit i se oferă un adevărat regal de premiere. Nu este teatru să nu fi prezentat în actuala stagiune câteva spectacole noi. Sferile în care acționează eroii acestor piese sînt foarte diverse, genurile în care sînt abordate, tematica și timpul acțiunii diferite și ele. Dar predominante sînt spectacolele cu subiecte din actualitate, care prilejuiesc publicului întâlniri cu eroii din zilele noastre.

O astfel de piesă este „Trei zile lungi” de G. Belenki care se joacă pe scena Teatrului Academic de Artă (MHAT). Eroii sînt angajați în lupta pentru triumful ideilor luminoase de cinste și dreptate.

Pe alt ton se dezbate problema actuale în comedia lui A. Sofronov „Ce soartă!”, un spectacol plin de umor și optimism.

Și în sfîrșit, foarte apreciată premieră a Teatrului „Mossoviet”, „Declarație de ură”. Noua piesă a lui I. Stok este axată pe ideea că astăzi soarta fiecăruia este legată în modul cel mai direct de soarta tuturor iar soarta tuturor depinde, în ultimă instanță, de felul cum va acționa fiecare.

ARTE PLASTICE

Capodoperele lemnului

„Sculpturi în lemn și obiecte decorative rusești” — astfel se intitulează una din expozițiile care și-a deschis recent porțile la Moscova și care a atras timp de câteva săptămîni un mare număr de vizitatori nu numai autohtoni, ci și străini.

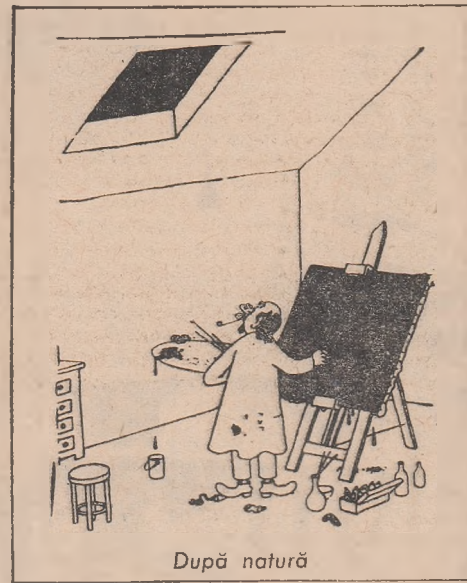

Interesul pentru expoziție a fost pe deplin justificat, căci e pentru prima oară în istoria artei ruse cînd sînt expuse în pu-

blic, la asemenea proporții, operele create odinioară de marii sculptori și gravori în lemn.

Timp de veacuri, aceste lucrări, unele din ele datînd din secolul XIII, au fost păstrate în muzeele din Kaluga, Riazan, Novgorod, Sol-Vicogodsk, Morșansk sau Arhanghelsk, pentru ca în zilele noastre să ia drumul Moscovei spre a fi admirate de publicul capitalei, cunoscut ca mare amator de artă.

Unul dintre artiștii anonimi a sculptat, de pildă, cu o deosebită finețe chipul etern liric al femeii. Iar un altul, de data aceasta cunoscut, Mark Borodavkin din Smolensk, care a trăit în secolul XVIII, o impunătoare statuie ecvestră a lui Petru cel Mare. Deși destinate unor folosințe minore, atrag prin rafinamentul execuției lor sau imaginația de care a dat dovadă artistul și o serie de obiecte ca linguri și castroane, obiecte de toaletă etc.

După natură

MUZICĂ

Din agenda lui
Dmitri Kabalevski

Compozitorul Dmitri Kabalevski a împlinit recent șaiszeci de ani. Operele, simfoniile și concertele lui, muzica scrisă pentru diferite filme și piese de teatru, i-au adus o binemeritată celebritate. Lucrările lui dedicate celor mici sînt pătrunse de un căld și luminos lirism. Cîntecele lui Kabalevski au devenit un tovarăș nespărțit al tineretului.

Întrebat despre planurile lui de viitor, compozitorul a dezvăluit un program foarte bogat.

— Ce poate fi mai important pentru noi, oamenii de cultură, decît problemele educației estetice a tinerelor generații! Toate preocupările mele sînt închinată acestui scop. În momentul de față lucrez la o carte intitulată „Școala tehnicii pianistice”. Cartea e concepută nu numai ca o metodă pentru începătorii în arta pianului. În ea vor intra și anumite discuții interesante cu pedagogii și elevii, cu privire la melodică, la expresivitate.

În ce privește creația muzicală propriuzisă, Dmitri Kabalevski a terminat de curînd Concertul nr. 2 pentru violoncel și orchestră pe care îl va interpreta în primă audiere Daniil Șafran. În planurile de viitor foarte apropiat intră o operă pentru copii, accesibilă montărilor pe scenele teatrelor din școli. Apoi o cantată pentru tineret despre legătura dintre generații, despre cei care duc mai departe cauza părinților și bunicilor lor. Kabalevski intenționează, de asemenea, să realizeze o nouă versiune a operei „Colas Breugnon”. În sfîrșit, va continua colaborarea cu poetul Robert Rojdestvenski pe care îl prețuiește mult pentru talentul, pentru „darul lui de a vorbi simplu despre lucruri complexe”, și pe versurile căruia, după cum se știe, a scris „Recviemul”. De data aceasta, se va opri la „Scrisoare în secolul XXX”.

Cîntă șoferii

La început a fost o dandana întregă. A venit „de sus” un ordin: „să se mobilizeze 60 de oameni pentru sărbătoarea cîntecului. Clădirea a fost împinzită de așize,

dar în ziua fixată s-au adunat voluntar doar vreo 10—15 cîntăreți. Strîns cu ușa, directorul bazei de taxiuri din Soci a dat poruncă strașnică să se ia din fiecare brigadă cîte cinci oameni în cap cu brigadierul și să fie aduși la club să cînte. S-a iscat un scandal nemaipomenit — imaginați-vă o sută de șoferi dezlănțuiți! În acest cor anarhic cele două teme muzicale de bază erau: „Ce, vreți să ne faceți aici conservator?” și „Aveți un plan de îndeplinit, nu ne arde de cîntat!”.

Dar președintele comitetului sindical, Alexandr Țiban, șofer ca și ceilalți, s-a simțit brusc ispășit de ideea unui cor al șoferilor.

— O să cîntați sau o să plîngeți! — a glăsuț el cu țîlc și s-a dus la director să-l convingă să nu le dea răsculaților foi de parcurs.

Primul rezultat: scandalul s-a strămutat de la garaj la club. Al doilea rezultat: șoferii au cîntat fără voie. Și cum vocile nu se pierduseră chiar cu totul după atîtea răcnete, a ieșit totuși ceva. Șoferii s-au minunat. Și de la această mirare s-a înjghebat corul. Repertoriul s-a îmbogățit, vocile au căpătat siguranță, și-au făcut apariția soliștii — șaptesprezece oameni în cap. După numai un an au început să curgă premiile.

Simțindu-și forța, șoferii au hotărît să se pună mai serios pe treabă. Dirijorul, Boris Sicikin, le-a propus să învețe celebrul și foarte dificilul cîntec ucrainean „Zozulea”. A urmat o muncă titanică — trei luni de șlefuire migăloasă, ca de giuvaergiu. Pronunția ucraineană nu era de loc simplă de însușit: coriștii erau de toate neamurile — ruși, ucraineni, armeni, gruzini, greci și chiar un turc.

Și cînd, la concursul unional ținut la Teatrul Kremlinului, a răsunat „Zozulea” sala a amuțit. Dificila piesă corală plutea liber și ușor.

S-au înapoiat de la Moscova cu diplomă și pe pieptul fiecăruia strălucia medalia de laureat. Au ocupat aproape întregul avion și au făcut atîta tărăboi că pilotul a ieșit din cabină ca să restabilească personal ordinea. Liniște n-a avut, însă, pînă la aterizare: chiar acolo sus, în aer, s-a improvizat un concert în cinstea echipajului avionului. Pe aeroportul din Soci îi aștepta o primire de zile mari: colegii și-au întîmpinat prietenii laureați cu puternice semnale de clacson, iar de la Adler s-a deplasat la Soci un cortegiu neobișnuit: douăzeci și cinci de taxiuri ai căror pasageri erau în exclusivitate șoferi.

Aceasta este pe scurt istoria corului bărbătesc al bazei de taxiuri din Soci. Celor o sută de coriști li s-a adăugat recent orchestra de instrumente populare — încă douăzeci de oameni. Clubul a devenit, firește, neîncăpător. S-a întîmplat odată un incident: a întîrziat un șofer de la concert și a băgat viteză mai mare decît se permite în oraș. Milițianul care l-a văzut atîta așteptat: dintr-un fluierat l-a și oprit. Întîrziul la concert, i-a explicat șoferul. Pedepsește-mă cît mai repede și dă-mi drumul”. Celălalt era, însă, și el corist: cînta în ansamblul miliției. A înțeles imediat situația și l-a iertat pe delicvent.

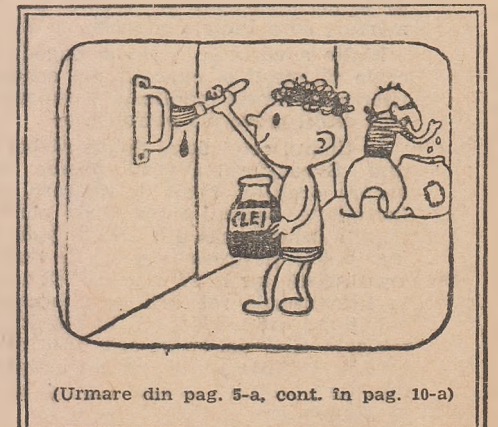
Întîlnirea aceasta nu-i întîmplătoare: Soci este orașul cîntecului. Corurile de acolo numără în total aproape șapte mii de oameni.

În ce-i privește pe șoferi, fiecare al doilea taxi are la volan un corist.

Lucy Baines Johnson
și Van Cliburn

Lucy Baines Johnson, fiica președintelui Statelor Unite, a recitat într-un teatru din Michigan, în fața a peste 4.000 de spectatori, povestea „Petrică și lupul” acompaniată la pian de Van Cliburn, laureat al Festivalului „Ceaikovski”, care a executat partitura pentru pian a lucrării lui Prokofiev.

De altfel, Van Cliburn a dedicat un întreg concert muzicii ruse și sovietice, conducînd orchestra filarmonică din New York. Cu acest prilej s-au executat uvertura „Colas Breugnon” de Kabalevski, Dansuri simfonice de Rahmaninov și Concertul nr. 3 de Prokofiev, la care pianistul Van Cliburn a fost în același timp solist și dirijor.

(Urmare din pag. 5-a, cont. în pag. 10-a)

BIRMANIA

Cea mai mare pagodă din lume

...De mult de tot — spune o veche legendă — doi negustori birmani au plecat în India. După ce au străbătut un drum greu prin munți, prin junglă și pe ape negustorii au ajuns în cele din urmă la Buda. I s-au închinat cu smerenie și s-au pregătit să plece înapoi spre casă. La despărțire, însă, zeul le-a dăruit opt fire de păr.

Ca budiști cucernici ce erau, negustorii au hotărât să aducă firele de păr acasă, în Birmania.

Calătoria s-a încheiat cu bine și corabia

...Astăzi pagoda Șvedagon, la fel de falnică și neatinsă de vreme, privește cu mult drag spre capitala Birmaniei. În sud, învaluit într-o perdea de fum se ghițește oceanul. Apele lui sint gălbui lângă țârm, din pricina milului adus de fluviile Rangoon și Iravadi, și întunecate, cu valuri mici înspumate în larg. An de an delta adaugă alți metri pătrați de uscat. Porțiunea de lângă oraș a și fost valorificată, ea fiind astăzi însămintată cu orez. Centrul orașului începe chiar din port.

Pagoda Șvedagon

a acostat în locul unde se află astăzi Rangoonul.

În vremea aceea, orașul se numea Okkala. Regele i-a întimpinat cu onorurile convenite pe negustori și a poruncit să se construiască o mică pagodă în care să fie păstrat darul lui Buda... Din legendara Okkala n-a mai rămas nici urmă, dar pagoda despre care pomenește legenda există pînă în zilele noastre. Se numește Șvedagon.

Șvedagon e înconjurată de o platformă lată. Pe ea se află alte pagode mai mici, muzee și statui înfățișînd lei și elefanți precum și demoni înaripați — păzitori ai edificiilor religioase. După cîteva decenii, mica pagodă, care se spune că a fost construită deasupra casei în care se păstrau firele de păr ale lui Buda, a fost înălțată cu alte cîteva rînduri de cărămidă. Și așa tot mereu pînă cînd a ajuns la dimensiunile de astăzi. Șvedagon este în momentul de față cea mai mare și mai vestită pagodă din lume. Are peste o sută de metri înălțime și e așezată pe o colină, așa încît poate fi admirată din orice colț al Rangoonului.

Timp de aproape două mii de ani pagoda n-a văzut nimic în afară de colibele robilor din preajma platformei și de o minăstire înălțată pe povirnișul colinei. Acum două sute de ani, însă, armata regelui birman Alaunpai, care a unit țara în lupta împotriva rebelilor feudali, a ajuns pînă la Șvedagon. Acolo campania militară s-a încheiat. În țară a fost astfel instaurată pacea. În preajma lăcașului sfînt, cîstit de întreaga țară, regele a construit un oraș căruiu i-a dat numele de Langon, ceea ce în birmană înseamnă „sfîrșitul vrajbei“.

...În jurul Șvedagonului a început să se dezvolte cu timpul un oraș și un port nou. Rîurile din preajmă l-au legat de celelalte orașe birmane și, ca urmare, Rangoonul de astăzi a început să trimită pe mare mărfuri spre India, Indonezia și Europa.

Multe a văzut în viața ei pagoda. Răscoale țărănești și execuții ale conducătorilor lor, primele manifestări studențești și cele dintîi greve ale petroliștilor...

În timpul celui de al doilea război mondial Șvedagonul a văzut bombe căzînd asupra orașului lipsit de apărare, clădiri incendiate, oameni cuprinși de panică. În nopțile întunecoase din 1943 pagoda a fost martoră la nașterea mișcării de rezistență antifascistă, iar la 27 martie 1945 a asistat la începuturile mișcării de eliberare de sub jugul ocupanților. Și în sfîrșit, în dimineața zilei de 4 ianuarie 1948 celebrul edificiu religios a putut vedea înălțîndu-se deasupra orașului steagul roșu și albastru al Birmaniei.

În parcul Independenței, se află pagoda Sule, împodobită cu un monument în formă de săgeată și înconjurat de cinci săgeți mai mici. Săgeata cea mare simbolizează Birmania iar celelalte — statele care fac parte din Uniunea Birmană.

Mai departe se întind cartiere recent construite. Hotelul Inia și Institutul tehnologic, universitatea din Rangoon, Colegiul politehnic, o fabrică textilă, aeroportul Mingaladon...

Acolo se sfîrșește orașul. Apoi încep coline joase, acoperite cu arbuști, cutreierate și astăzi de vînători de cerbi. Dincolo de ele se zăresc cîmpuri semănate cu orez.

La hotarul ogoarelor s-a dezvoltat o nouă suburbie care se numește Okkala, la fel ca legendarul oraș ce a existat odinioară pe locul actualului Rangoon.

I. Mojeiko

SUDAN

150 de dialecte

Înainte de a ajunge la Khartoum mă așteptam să văd în oraș clădiri năruite, cartiere nimicite de incendii și străzi distruse de tancuri. În timpul activității de corespondent în Orientul Arab am avut prilejul să fiu martor la revoluții și lovituri de stat în multe țări: Irak, Yemen, Siria, Liban. Așa încît și de data aceasta credeam că voi avea parte de același tablou: tancuri și mașini blindate în preajma instituțiilor guvernamentale, „jeep-uri“ cu stații de radio-emisie la intersecții.

Dar n-am întâlnit nimic din toate acestea. La început m-a surprins chiar calmul capitalei sudaneze, aspectul pașnic care nu era tulburat de patrule întărite, de ruine sau de suspiciuni față de străini. În Sudan lucrurile s-au întîmplat cu totul altfel. Acolo poporul însuși, masele de oameni ai muncii conduse de organizațiile sindicale și de partidele politice, au silit regimul de dictatură militară, care deținea puterea timp de șase ani, să capituleze.

Interesantă e și componența noului guvern sudanez. Fiecare din cele cinci partide, care alcătuiesc Frontul național unit, are cîte un loc în guvern. Opt locuri sint deținute de organizațiile de masă, printre care două de organizațiile muncitorești și țărănești și două de reprezentanți ai provinciilor din sud, locuite de niloși.

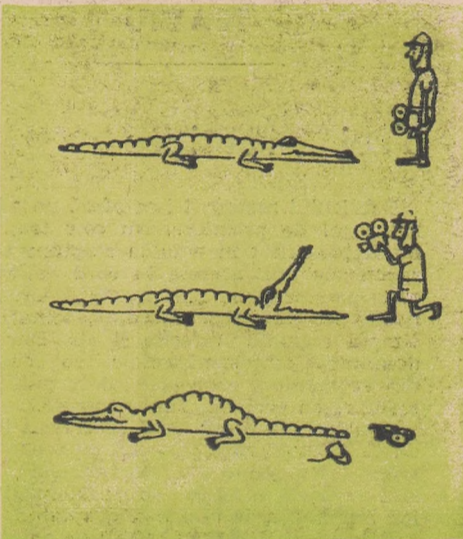
O problemă dificilă care preocupă astăzi guvernul este tocmai problema Sudanului. Sudanul se împarte în două părți destul de distincte; nordul secetos, alcătuit din deșert și sudul ecuatorial cu păduri tropicale, cu savane acoperite de vegetație luxuriantă și cu faună bogată. Din cele 11 milioane de locuitori ai țării, 3—3,5 milioane locuiesc în sud și anume în trei provincii. Acolo e împărțita triburilor de niloși care vorbesc o limbă foarte diferențiată. După părerea lingviștilor, populația din sudul Sudanului folosește aproximativ 150 de limbi și dialecte.

Și mai există un factor important de care trebuie să se țină seama. Dacă principala masă a populației o constituie arabii musulmani, niloșii sînt în majoritatea lor creștini. Misiunile religioase care s-au stabilit din vremuri străvechi în aceste regiuni au propovăduit ideea de izolare și de neîncredere față de arabi. Din această pricină, în ultimii ani, au avut loc în sud multe tulburări. Autoritățile militare au trimis împotriva acestor triburi trupe, încercînd să le „pacifice“ prin forță.

Noul guvern a hotărît însă să renunțe la sistemul de represalii și a început să analizeze cu luare aminte problemele din provinciile sudice. Drept care a acordat acestora portofoliul de ministru al Afacerilor Interne și un loc în Consiliul de stat. Sub influența evenimentelor a luat ființă și un Front al partidelor din sud.

În domeniul politicii interne problemele Sudanului sînt într-adevăr complicate, dar nu de nerecolvat. În luna martie 1965 vor avea loc alegeri parlamentare. Urmează, de asemenea, să fie elaborată o nouă constituție, să se lăfereze cuceririle democratice ale poporului.

P. Demcenko

BRAZILIA

Cîteva zile în tribul Kamaiora

Takuni vislea în picioare. Spre deosebire de ceilalți bărbați din trib, el nu ședea niciodată cînd trăgea la rame. Socotea, probabil, că un conducător nu trebuie să se poarte la fel cu muritorii de rînd sau poate voia să aibă grijă în același timp ca piroga să nu se izbească de vreun buștean împotmolit în rîu. Cert este însă că înaintam repede și aveam toate șansele să ajungem la timp la tribul kamaiora.

Docilă în miinile puternice și încercate ale lui Takuni, piroga lunea lin pe oglinda lucie a rîului Kuruseu. Uaiukuma, fiul lui Takuni, încerca să pescuiască din mers cu un cârlig pe care i-l dăruisem cu cîteva clipe mai înainte. Cel de al treilea călător se îndelețnicea cu o treabă absolut inutilă: căuta să alunge sutele de țînțari ce arătau o deosebită antipatie pentru indivizii cu pielea albă. La un moment dat, Takuni îndreptă bruse piroga spre țârm și după cîteva secunde ambarcațiunea acostă pe o limbă de nisip.

Sînt — rosti el în limba portugheză și sări pe mal.

Îl privirăm tăcuți. N-ar fi avut nici un sens să-l întrebăm de ce oprise bruse. Mai întîi pentru că vocabularul portughez al lui Takuni nu trecea de 150 de cuvînte iar cunoștințele mele de limba kamaiora erau și mai sărace și, în al doilea rînd, conform obiceiului locului, poruncile șefului trebuie îndeplinite orbește.

La un semn al tatălui, Uaiukuma scoase din barcă o ulcieă de pămînt în care fierbeau de obicei mincarea și o zbughi într-un tufiș de unde se întoarse după cîteva minute cu un braț de frunze late de palmier.

Între timp Takuni începu să facă pregătiri ca să aprindă focul. Tăie dintr-o bucată de trestie uscată patru bețișoare egale pe care le legă unul de altul cu o liană subțire. Obținu astfel ceva asemănător cu un gîrduleț pentru o căsuță de păpuși.

Fixă apoi „Jucăria“ în pămînt între pari mici, apoi o împrejmui cu frunze cate și în partea de sus a impletiturii fă o mică adîncitură. După care luă un țîșor rotund și ascuțit la un capăt, tă dintr-un lemn de esență tare, îl vîri în dîncitură și începu să-l învîrte repede palmele. După trei minute bețișoarele trestie prînsă să fumege.

Uaiukuma începu să sufle în foc. Pe cîteva clipe Takuni se ridică în picioare trase cu nesaț aer în piept. Era lac de sudoare. În poienița minusculea focul ard vesel. Pe bună dreptate, s-ar putea pu întrebarea de ce nu aveam la mine chibrit cu care să aprind focul fără complicația procedurii descrisă mai sus. Trebuie să arăt, însă că, în afară de hain aparate fotografice și cîteva cîrlige de udiță intenționat nu luasem cu mine nici un fel de alte ustensile ale lumii civilizate.

În timp ce apa fierbea în ulciea agățată deasupra focului, am constatat că băiatul nu alesese prea bine locul de popas. În înjepăturile țînțarilor se adăugaseră cîmp turile la fel de dureroase ale furnicilor deoarece focul fusese aprins chiar în preajma unui furnicar. Pe Takuni, însă, acest lucru nu-l deranja de fel. Așezîndu-lîngă foc frunzele de palmier aduse de băiat, el luă o vislă mică pe care o folosea de obicei cînd naviga pe afluenții în guști și dărimă cu ea virful furnicarului. Apoi, scoțînd cu partea lată a lopeții un mare număr de furnici amestecate cu pămînt le zvîrlî în apa clocotită. Pămîntul se lăsă la fundul vasului, iar furnicile care fierseră exact într-o clipă se ridicară la suprafață.

Takuni începu să le adune atent cu un capăt al vislei după care le scoase cu multă precauție și le așeză pe o frunză de palmier. Operația se repetă de cîteva ori. În cele din urmă nu mai rămăsesse nici urmă de furnicar iar pe frunzele de palmier se înălțau piramide de furnici fierțe.

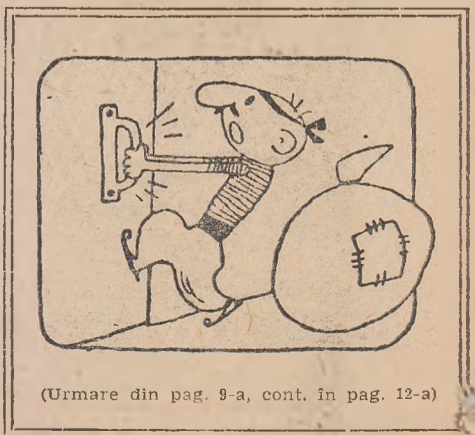
După ce stînsese focul, Takuni luă un pumn de furnici și le presă în mină pîrta căpătără o formă rotundă, apoi le turti ca pe o lipie și le așeză din nou pe o frunză de palmier spre a se usca. Peste zece minute, erau expuse la soare treizeci de lipii de furnici care, curînd, se uscară atît de bine încît, după părerea lui Takuni, erau bune de consumat.

Mărturisesc că atunci cînd n-ai altceva de mîncat poți înghiți și furnici. Sînt cam sărate, ce-i drept, și ar merge foarte bine cu bere, dar pe malul rîului Kuruseu, tocmai la capătul bazinului Amazoanelor, ar fi absurd să te gîndești la bere. În ziua aceea meniul nostru s-a compus dintr-un singur fel de mîncare.

În așezarea tribului kamaiora am ajuns, așa cum prevăzusem, a doua zi seara, dar avionul care urma să ne ia de acolo a sosit abia în zorii celei de a treia zi. Să-l fi văzut pe Takuni cu ce aer de superioritate se uita la pilot, cînd acesta încercă să-mi explice că întîrziase din pricina unei defecțiuni la motor. Se vedea că șeful tribului înțelesese ce-mi spusese aviatorul intrucît rosti, arătînd în același timp spre pirogă:

— Takuni a spus: o să ajungem la tribul kamaiora după ce luna va răsări de trei ori. Și așa a fost. Bună-i piroga, îndeminatec e Takuni!

O. Ignatiev

(Urmare din pag. 9-a, cont. în pag. 12-a)

Wow!

PREPARAT INTEGRAL DIN FRUCTE, BOGAT ÎN: VITAMINE, SARURI MINERALE ȘI ZAHARURI

NECTAR

Gospodine!

COMPLETAȚI ȘI REÎNNOȚI VESELA DV, CU VASELE EMAILATE GROASE ȘI DURABILE

IDEAL

PRODUSE DE UZINELE EMAILUL ROȘU MEDIAȘ

PRODUS COLOROM

COLOROM

GALLUS

VOPSEȘTE ORICE TESĂTURI MĂTASE • BUMBAC • LÎNĂ ROCHII • HAINE • BLUZE

COMPLEXUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI

C. I. L. BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI DE UREOFORMALDEHIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE. SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate: 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

Fabrica de articole de tablă
CODLEA = BRAȘOV

Telefon 146

VINDE IMEDIAT DIN STOC DISPONIBIL

- CRISTALE pentru noptiere metalice dimensiunea 380 x 375 x 5 m/m. 1900 buc.
- SIRMĂ moale neagră necoaptă \varnothing 0,02 m/m. 10 000 kg.

ELEGANT ÎMBRĂCAT

CU CONFECȚIILE PRODUSE DE

ȘTEAUA ROȘIE

SIBIU

Sportivi, tineri, adulți!
Pentru reconfortare,
după eforturi,
consumați tablete de

Glucoză

aromatizată cu esențe naturale de portocale, lămâie, vanilie etc.

PLACUTE LA GUST ȘI UȘOR ASIMILABILE.

I. I. S. OREZUL BRAILA

Epoci și costume

Aproape în fiecare țară, diferite epoci au creat oameni care au jucat rolul de „arbitri ai eleganței”. În secolul XVII în Rusia, de pildă, a fost celebru în acest sens prințul Golițin, favoritul împărătesei Sofia, a cărui căciulă de samur roșcat costa cît 300 de iobagi. Golițin obișnuia să se fardeze și să-și încrețească mustața. Numeroși curteni urmăreau fiecare nou amănunt al toaletei prințului, străduindu-se să-l imite.

Istoria cunoaște multe exemple de acest fel. Nu putem vorbi despre moda engleză din veacul trecut, de pildă, fără să amintim numele lui Brummel, un adevărat „rege al modei”, ale cărui sentințe în domeniul vestimentar erau, cum s-ar spune, fără drept de apel. O remarcă a lui Brummel i-a indispus pînă la lacrimi pe prințul de Wales, moștenitorul tronului. Viitorul rege al Marii Britanii a plins pentru că lui Brummel nu i-a plăcut croiala noului lui costum.

În 1767-a vizitat Parisul cunoscutul om de stat american Benjamin Franklin. Pentru a nu stîrni curiozitatea trecătorilor, Franklin a renunțat la modesta lui redingotă provincială, arborînd veșmintul parizian la modă. Cel mai greu i-a fost să se obișnuiască cu peruca pudrată. „Imaginați-vă cum arăt, — scria el prietenilor, — cu urechile descoperite și o codiță pe ceafă”. După nouă ani, venind la Paris nu ca particular, ci ca reprezentant al Statelor Unite care-și dobîndiseră de curînd independența, Franklin nu s-a mai sfiit de „moda americană”. Haina lui simplă, cafenie, și părul pieptănat lins au șocat, în primele zile, pe parizieni. Dar primii adepți ai noii mode n-au întârziat să apară. Pentru ca după alte câteva zile frizerii să nu mai pricidească să tundă „la Franklin”. Perucile au căzut în dizgrație.

Se poate întimpla ca moda să ne pună în fața unci probleme complicate: cutare croială sau pieptănătură e modernă, dar nu ni se potrivește; cutare lucru nu e „ultimul strigăt” al modei, dar ne vine

Pentru o iarnă blîndă, creatorul de modele S. Zaitsev vă sugerează acest ansamblu a cărui simplitate nu exclude eleganța.

umbli tirîndu-ți picioarele și abia să ciugulești din mîncare.

Dar ce părere aveți de „moda” de a te plînge că te pișcă puricii? Acum două secole, în cercurile mondene din Rusia au cunoscut o mare vogă... capcanele de purici, atîrnate la gît, în chip de medalion.

E cazul să spunem, deci, că, din ferici- tate, moda e trecătoare. Va trece și moda zilelor noastre și va părea, probabil, caraghioasă generațiilor ce vor veni. Dar țî- nuta îngrijită e un atribut permanent al modei de care au ținut seama și înaintașii noștri. O asemenea ținută caracteri- zează nu numai omul, ci și atitudinea lui față de cei din jur.

A. Gorbovski
Candidat în științe istorice

A NU SE CITI NOAPTEA

Scheletul din castel

Podul basculant se așterne peste șanțul adînc. Scrișnînd din balamale, porțile se deschid...Sîntem în castelul lui Münchhausen. Exact, al lui Münchhausen. Castelul se află pe Insula estoniană Saaremaa.

Dacă i-am da cuvîntul celebrului baron, el ne-ar vorbi despre insulă cam în felul următor: „Într-o bună zi, în timp ce călătoream pe mare, se abătura asupra noastră un uragan care într-o clipă smulse toate pinzele și frînse toate catargele. Unul din ele se prăvăli peste busolă și o făcu tîndări. Valurile purtară corabia într-o direcție necunoscută pînă cînd, într-o dimineață, zărirăm țărîmul...”

Pe noi ne-a purtat spre Saaremaa un vapor modern. Pămînt pietros, crescut cu mușchi, mori de vînt, așezări de pescari. Miros de alge, cîtină și pește. Peisajul e dominat de castelul Kuresaare, enorm, turnat ca din plumb. Autobuzul ne transportă. În douăzeci de minute, la poalele zidurilor lui.

Castelul a fost construit în secolul XIV. Cu două secole mai tirziu, proprietarul

lui, I. F. Monikhusen (transcripție a numelui Münchhausen) l-a vindut regelui danez Frederik al II-lea.

Astăzi, pe poarta castelului stă scris: „Muzeul regional de etnografie”. Urcăm în turnul lui „Herman cel Lung”, o construcție înaltă și îngustă de piatră, unde pe vremuri erau aruncați, pradă fiarelor, condamnații la moarte. Sîntem întîmpinați de administratorul muzeului. El ne istorisește o întîmplare romantică și zguduitoare, care trezește ecouri prelungi sub bolțile medievale.

Am căpătat, de la un fotograf, un clișeu vechi, care înfățișează un om stînd la masă. În fața lui se află un sul de pergament și un ulcior de pămînt; pe perete atîrnă o pălărie împodobită cu pene de struț. Fotografia a fost făcută după un desen. Interesîndu-mă cine e personajul din fotografie am aflat că lucrările de restaurare a castelului-muzeu dăduseră la iveală o cameră secretă care nu figura în plan și în care a fost găsit scheletul unui om. Pătrunzînd prin spărtura din zid, un desenator abia a apucat să schițeze interiorul căci curînd după aceea, probabil în urma trepidațiilor produse de spargerea zidului, scheletul se dezintegrează. Muncitorii și desenatorul au fost, astfel, singurii martori oculari ai teribilei descoperiri.

Curînd, taina sechestratului din castelul Kuresaare a fost lămurită cu ajutorul documentelor din arhiva unui latifundiar din partea locului. Odinioară, un puternic ordin călugăresc trimisese în Saaremaa un cavalier cu misiunea de a combate reforma religioasă a lui Luther. Debarcînd pe insulă, cavalierul a întîlnit o fată de o rară frumusețe de care, bineînțeles, s-a îndrăgostit. Nesocotînd jurămîntul dat călugărilor el a refuzat să-și mai aducă misiunea la îndeplinire. Înfuriat de nesupunerea cavalierului, călugării au pus la cale răpirea fetei. Pe drumul spre mînăstirea ce-i fusese hărăzită, cavalierul a atacat pe răpitori nădăjduind să redea libertatea logodnicei lui. Dar a fost el însuși prins și zidit de viu în camera secretă din turnul castelului...

N-aș vrea, însă, să vă sperii. V-am povestit toate astea pentru că asemenea întîmplări sînt aproape nelipsite din istoria vechilor castele.

T. Gherasimova

DE PRETUTINDENI

Codul manierelor japoneze

Sînt puține țările în care normele de conduită să fie atît de numeroase și de severe ca în Japonia. Ele se extind asupra evenimentelor mari și mici, transformîndu-se adesea într-un adevărat ritual. Sorbirea ceaiului, aranjarea florilor, pieptănarea părului, îmbrăcarea, toate se desfășoară după anumite reguli.

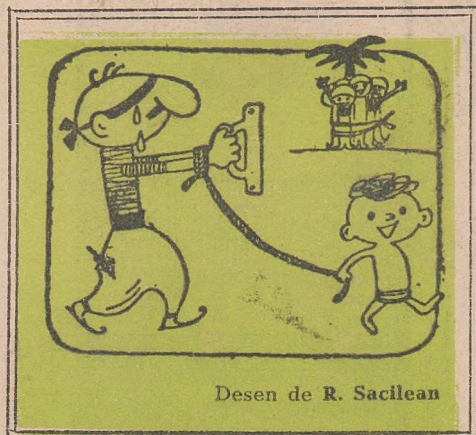
De două ori pe an — la 1 octombrie și la 1 aprilie — japonezii își schimbă îmbrăcămîntea. Obiceiul se trage din secolul al XVII-lea cînd existau norme riguroase care cereau ca un anumit chimono să fie purtat într-un anumit anotimp.

Sfîrșitul sezonului rece prilejuiește oficierea unui ritual special în fiecare familie. Capul familiei cîntă „Ieșiți, diavoli! Intrați, noroace!” și îmbrăție în casă bobi prăjiți. În timpul primei furtuni de după ritual fiecare membru al familiei trebuie să mîncească cîte trei bobii pentru ca trăsnetul să-l ocolească.

Una din cele mai spectaculoase sărbători e „ziua pompierilor”, în care echipele de pompieri se întrec în a-și demonstra măiestria. Îmbrăcați în uniforme din Evul Mediu, pompierii execută adevărate numere de acrobație, cocotați în virful scărilor înălțate pe mașini ce goneșc cu mare viteză.

Mai există „festivalul păpușilor”, „ziua băieților”, „festivalul stelelor”, „ziua echinocliului de primăvară”, „ziua culturii”, sărbătorite de toți japonezii, după cum sînt multe alte zile faste, proprii unor regiuni.

Regulile etichetei japoneze surprind pe străini. Dacă, aflîndu-vă în Japonia, veți intenționa să faceți o vizită unui japonez,

Desen de R. Sacilean

anunțați-l din vreme. El vă va comunica orele la care trebuie să veniți și să plecați. Și dacă, din lipsă de obișnuință, veți depăși ora indicată pentru plecare vă veți pomeni, la un moment dat, singur: gazele se vor fi retras. Uneori, pentru a semnaliza musafirului că a sosit ora de plecare gazda aduce o mătură pe care o așează cu coada în jos. În rest, o politețe ireproșabilă.

G. Denisov

Fotografii se amuză

— Și așa va fi pînă la majorat?
Foto: G. Mutovkin

UMOR ?

Eterna poveste

Perseu obișnuia să-și povestească isprăvile cu lux de amănunte. O anumită pățanie, însă, prefera s-o treacă sub tăcere.

În drum spre casă, după ce a rețezat capul Meduzei, Perseu se abătura prin insula Cipru, pe la vestitul sculptor Pygmalion. Pe atunci Pygmalion era îndrăgostit de o statuie. Artiștii lor se întîmplă adesea să se îndrăgostească de propriile lor creații.

— Femeia asta mi-e cea mai dragă ființă de pe lume — spuse Pygmalion și statuia se însufleși.

— O zei! — exclamă el. — Cum să vă mulțumesc?

Zei! avură bunul simț să nu-i răspundă, știîndu-se nevinovați. Sculptorul nu-și găsea locul de fericire. În cele din urmă îl găsi, totuși:

— Mă duc în atelier să mai lucrez puțin, — se adresă el statuiei însufleșite. — Tu ocupă-te de musafiri.

Statuia se ocupă de Perseu, apoi Perseu de statuie și ocupațiile lor îi făcură să uite de Pygmalion.

Între timp, ieșînd din atelier, Pygmalion zări capul Meduzei pe care Perseu avusese imprudența să-l lase în tîndă. Sculptorul îl privi și se prefăcu subit în stană de piatră. Căci Meduza avea darul neajast de a împietri pe toți cei ce-o priveau.

Se scurseră cîteva ore lungi pînă cînd, în sfîrșit, Perseu și statuia însufleșită ieșiră în tîndă.

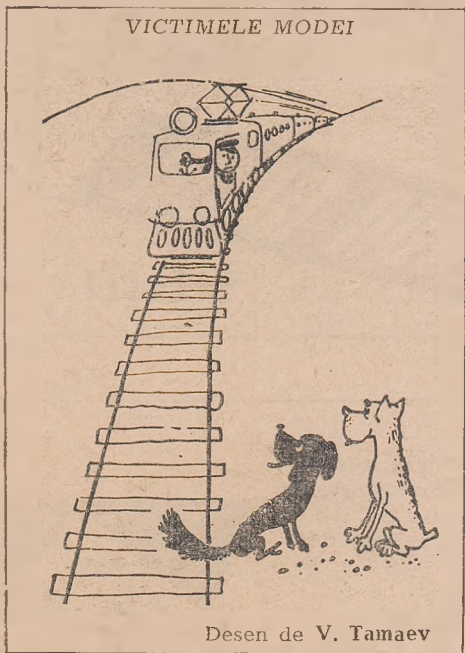
— Ce pocitanie! — spuse statuia vie prîvindu-și creatorul împietrit. — Pygmalion ăsta nu-i în stare să facă ceva mai de soi! Așa glăsuși femeia și Pygmalion rămase pe veci stană de piatră...

F. Krivin

Desen de V. Volkov

bine. S-a observat că de cele mai multe ori moda iese biruitoare. La sfîrșitul secolului trecut în Anglia n-a existat femeie cu pretenții de a fi în pas cu moda, care să nu șchioapăte. De ce? Pentru că „arbitra eleganței” din acei ani, prințesa de Wales, șchioapăta! În aceeași perioadă,

Desen de V. Tamaev

tot în Anglia, moda cerea „victimelor” ei să fie palide, slabe, lipsite de vlagă. Mersul sprinten și vioi și pofta de mîncare erau complet... demodate: trebuia să